

laiškas lietuviams

MARCH 1994 KOVAS

ŠVENTOJO KAZIMIERO ŠVENTEI	73	Arkiv. Audrys J. Bačkis
LAISVĖ — VIENYBĖ — LIETUVA	77	Janina Strimaitienė
ATLAIDUMAS	78	Stasė Petkienė
MEILĖS DĖSNIS — ATLEIDIMAS	82	Donata Zakarevičiūtė
ŽINGSNIS PO ŽINGSNIO MIŠIOSE	85	Jonas Lauriūnas
ATSAKOMYBĖS IR UŽDAVINIŲ SANKRYŽOJE	88	Kęstutis Trimakas
VIENA ŠIRDIS IR VIENA SIELA	94	Chiara Lubich
VILNIAUS UNIVERSITETO BIBLIOTEKA	95	Birutė Butkevičienė
KNYGOS	96	Red.
DABARTINIO LIETUVOS JAUNIMO CHARAKTERISTIKA	98	Aurimas Šukys
TĖVYNĖJE	100	Marija A. Jurkutė
KALBA	104	Juozas Vaišnys, SJ
ŠYPSULIAI	105	Red.
ĮVAIRYBĖS	106	Red
TRUMPAI IŠ VISUR	108	Juoz. M.

Šis numeris iliustruotas nuotraukomis iš Lietuvos jėzuitų veiklos
Viršelio piešinys — dail. Joanos Plikionytės-Bružienės.
Skyrių vinjetės — Rasos Sutkutės.
Apdaila — Teresės Bogutienės.

LAIŠKAI LIETUVIAMS (ISSN 301-540)— LETTERS TO LITHUANIANS is published monthly except July/August, when bimonthly, for \$15.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to Laiškai Lietuviams, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636 — 1098.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1994 / KOVAS — MACH / VOL. XLV, NO. 3

ŠVENTOJO KAZIMIERO ŠVENTEI

(Pamokslas, pasakytas Šv. Kazimiero
bažnyčioje Vilniuje 1993 m.)

ARKIV. AUDRYS BAČKIS

Šiandien mes susirinkome čia paminėti mūsų tautos šventojo karaliačio Kazimiero šventę. Paprastai šventųjų minėjimo dieną mes stengiamės suprasti, ką mums, šių laikų žmonėms, reiškia jų gyvenimo pavyzdys?

Ką iš viso reiškia būti šventu? Ap. Paulius į tai atsako trumpai ir aiškiai: “Aš visa laikau nuostoliu, palyginus su Kristaus Jėzaus, mano Viešpaties, pažinimo didybe. Dėl jo aš ryžausi visko netekti kad tik laimėčiau Kristų...” (Fil 3,8-9).

Dievas — aukščiau visko! Tai šventojo gyvenimo programa. Dievas — aukščiausiaji vertybė žmogaus gyvenime! Nepaskęski gyvenimo smulkmenose ir nepaklysti tariamų gyvenimo malonumų miške. Kai saulė danguje šviečia virš visos žemės, taip Dievas — aukščiau visų mūsų rūpesčių, vargų ir siekių. Tik tuomet, kai saulė pasiekia žemės paviršių, suveši gyvybė, nešdama visiems džiaugsmą ir naudą, — taip ir siela, kurioje svarbiausią vietą užima Dievas, darosi skaistesnė, tyresnė, kaip šv. Kryžiaus Jonas sako: “Ji tampa perregimu kristoliniu indu, per kurį šviečia Dievas, kuris yra kiekvieno žmogaus sieloje”.

Guido Reni

**Ši mėnesį minėdami šv. Kazimierą, neužmirškime ir šv. Juozapo.
Jo Šventė — kovo 19 d.**

O kad tai yra įmanoma, mums įrodo šventojo Kazimiero pavyzdys, kuris karališkos prabangos, garbės ir malonumų apsuptas, sugebėjo neapakti nuo šių gėrybių žvilgesio, bet surasti didįjį lobį — Dievą, kuriam paaukojo ne tik turtus, bet ir savo jaunystę.

Lietuvių tauta savo šventojo susilaukė vėliau negu kitos Europos tautos, kadangi ir krikščionybė vėliau įsitvirtino mūsų krašte. Pirmasis ir iki šiol vienintelis pripažintas Lietuvos šventasis Kazimieras buvo Lietuvos ir Lenkijos karaliaus sūnus, sosto įpėdinis. Gimė 1458 m. Krokuvėje. Tačiau dažnai atvykdavo ir gyvendavo Lietuvoje.

Nors ir gyveno karališkame dvare, tačiau iš mažens buvo mokomas grūdinti valią ir lavinti protą: mokytojai ir auklėtojai jį ragindavo anksti keltis, pratino tvardytis, diegė gerus polinkius, mokė iškalbos meno.

Kaip ir kiekvienam vaikui, Kazimierui didelę įtaką turėjo tėvų pavyzdys. Jo motina karalienė Elzbieta, augusi savo dėdės imperatoriaus dvare Vienoje, buvo išsilavinusi, stiprios valios, nuoširdžiai pamaldi moteris.

Kazimierui geros įtakos turėjo jo mokytojo Dlugošo labdarieji darbai. Jis matė, kaip jo mokytojas gailėjosi vargdienių bei nelaimingųjų ir stengėsi jiems padėti, teviškai rūpinosi neturtingais studentais, dosniai rėmė vienuolynus ir naujai statomas bažnyčias. Visa tai rado atgarsį jaunojo karalaičio širdyje.

Kazimierui pakako turtų, tačiau jis buvo pagal Šv. Rašto žodžius, kuriuos skaitome jo Mišių skaitinyje: “Palaimintas žmogus, kuris atrastas be dėmės, kuris nenusekė pasakui auksą ir turtus” (Ekl 31,8). Savo turtus jis mielai skyrė labdarai. Kaip ir jo tėvas, dosnus buvo bažnyčioms ir vienuolynams. Vilniuje rėmė tėvo įkurtus bernardinus.

Karalaitis Kazimieras gyveno Vytauto Didžiojo statytuose kunigaikščio rūmuose, kurie dengta pastoge buvo sujungti su Katedra. Dienos triukšmui nurimus, ir nakties šešėliams apgaubus didingus katedros mūrus,

karalaitis prigludavo prie uždarų jos durų ir tylia malda lankydavo Jėzų Švenčiausiam Sakramente. Galingais maldos sparnais apglėbęs savo tėvynainių rūpesčius ir vargus, savo tėvo reikalus ir savo paties jaunos širdies svajones, jis siuntė Tam, kuriam rūpi žmonių ir tautų likimai, kad suderintų juos su Dievo valia, kuris sako: “Jūs aš draugais vadinu, nes jums viską paskelbiau, ką buvau iš savo Tėvo girdėjęs” (Jn 15,5). Maldos tyloje jis ir stengėsi išgirsti, ką Tėvas kalbėjo. Vokiečių autorius Hansas Huemmeleris taikliai jį pavadino “tylaus maldingumo įsikūnijimu”, ne jis vengė savo pamaldumo demonstruoti viešai.

Atsakomybės jausmas už savo tautą Kazimierą priartino prie lietuvių širdiai taip mielo Rūpintojėlio, rymančio prie žmonijos kelio ir savo kryžiumi nešančio bei dildančio mūsų nuodėmes.

Gražiausioji Evangelijos styga, suskambusi šv. Kazimiero gyvenime, buvo Kristaus žodžiai: “Palaiminti tyraširdžiai: jie regės Dievą” (Mt 8). Neveltui lietuviai su meile šv. Kazimierą vadina “tyruoju angelu”. Jo žodžiai: “Geriau mirti, negu nusidėti” plačiai yra žinomi ir nors daugelio laikomi nebemadingi, tačiau kaip labai jie yra reikalingi mūsų jaunimui, kuris šiandien renkasi savo gyvenimo idealus. Kazimiero tyrumas padaro jį ypač artimu Švč. Mergelėi Marijai. Kasdien giedamas himnas: “Mano siela giesmę mielą siųsk Marijai kas diena” yra vienas iš gražiausių viduramžių religinių kūrinų, skirtų Nekaltosios Mergelės garbei. Jis buvo tikru jo kūdikiu visą neilgą savo gyvenimą. Kazimieras mirė 1484 m. kovo 4 d., ketvirtadienį po Pelenų dienos, Gardino pilyje. Jo kūnas buvo palaidotas Vilniaus katedros koplyčioje.

Kiekviena tauta turi savo kelią, vingiuojamą ne vien žmonių valios, bet ir Dievo Apvaizdos. O kad nepaklystume gyvenimo kelyje, protarpiais sušvinta Dievo žiburiai, šventieji žmonės, tobulai atlikę jiems skirtą Dievo uždavinį savo tautoje arba ir pasauly-

Baigiantis praėjusiems metams, Lietuvą lankė Tėvų Jėzuitų Generolas Peter-Hans Kolvenbach, SJ. Čia jis įteikia šv. Ignaco medalį Vilniaus universiteto Rektoriui.

je. Šie žiburiai neišnyksta, neužgęsta žemėje, jie šviečia mums kelią, kuriuo patys nuėjo pas Viešpatį. Tai padrašinimas ir paraginimas mums: neužmirškite, kad “Viskas yra nuostolis, palyginus su Kristumi Jėzumi” (Fil 13). Visa tai, dėl ko šiandien esame susirūpinę ir neramūs, praeis, atsiras nauji rūpesčiai ir vargai, tik vienas Dievas nepraeina. Jis yra virš visko. Todėl svarbu nei minutei Jo neprarasti ir gyventi Jo meile, Jo akivaizdoje ir Jo globoje.

Man smagu šiandien čia matyti daug jaunimo. Šv. Kazimieras — tai jūsų šventasis. Jis buvo daugelio jūsų vienmetis, vaikščiojo

mūsų miesto gatvėmis, meldėsi mūsų šventovėse, visa širdim mylėti Lietuvą ir troško jai gero. Nutraukime penketo amžių skaistrę nuo jo vardo, ir jis mums taps toks pat artimas, kaip artimi šiandien skaitytos Evangelijos žodžiai: “Kaip mane Tėvas mylėjo, taip ir aš jus mylėjau. Pasilikite mano meilėje!” (Jn 15,9). Šie Evangelijos žodžiai rodo mums kelią į šventumą. Jie rado atgarsį šventojo karalaičio Širdyje. Meilė Dievui, meilė Tėvynei, meilė kiekvienam žmogui iškelė jį į altoriaus garbę. Meilė — tai pats trumpiausias kelias į Dievą, į taiką, į santarvę. O kas yra labiau pajėgus ir kas geriau sugeba mylėti, jei ne jaunimas? Šiandien mums reikia meilės didvyrių, šventųjų, kurie pralaužtų susvetimėjimo ir neapykantos, tiek metų kausčius mūsų tautos žmones, ledus. Kaip pavasario saulė sutirpdo ledus ir pagirdyta žemė sužydi gyvybės žiedais, taip ir mūsų jaunimas teišveja iš širdies nepasitikėjimą, neapykantą ir kitus blogus jausmus ir atveria širdis meilei. Nelaukime, kol palengvės mūsų gyvenimas, kol jauna Valstybė atsistos ant kojų: kas gali tai padaryti be mūsų visų pastangų? O pirmoji plyta privalo būti — meilė. Jūs esate ateities Lietuva. Dievas jus išsirinko kurti mūsų tautos likimą. “Ne jūs mane išsirinkote, bet aš jus išsirinkau ir paskyriau, kad eitumėte, duotumėte vaisių ir jūsų vaisiai išliktų, — kad ko tik prašytumėte Tėvo mano vardu, jis jums duotų”, — girdėtoje šiandien skaitomus Kristaus žodžius.

Šiandien jūsų valanda! Jūs privalote atlikti meilės žygdarbį, kuris užgesintų liepsnojančius neapykantos ir pykčio laužus ir sugražintų mūsų pavargusiai Tėvynei taikos ir ramybės pavasarį. Į savo vėliavą įsirašykite Kristaus žodžius: “Aš jums tai įsakau: vienas kitą mylėti!” O savo globėju ir pagalbininku pasikvieskite šventąjį Lietuvos globėją Kazimierą, į kurį dar 1966 m. kreipėsi popiežius Paulius VI: “Šv. Kazimierai, Lietuvos ir visos tautos globėjau,

L A I S V Ė
V I E N Y B Ė
L I E T U V A .

(K O V O 11 - A J A I)

*Man Laisvė visad panaši į paukštę
Baltais sparnais, žvitriom, drąsiom akim,
Žydrynėj neria, kylanti į aukštį,
Kur niekas nesugaus, nekalins, neatims.*

*Kai sakom "laisvė", aš regiu trispalvę –
Tremties svajonę, gėlę mūs vilčių,
Kai iš vergystės liūno kėlėm galvas,
Išgirdę šauksmą protėvių kančių.*

*Man Laisvė –
tai malda ir Kryžių kalnas,
Delnas prie delno Baltijos kely.
Ir džiaugsmo ašarą, ir šypsniį švelnų,
Atrodė, lig dangaus širdim keli.*

*Man Laisvė šlama ažuolų giraitė
Su Basanavičiaus šventu vardu,
Kaip įstabiai mes krovėm Laisvei kraitį...
Meni tą džiaugsmą, o širdy gūdu.*

*Juk be žmonių Tėvynė – ne Tėvynė.
O kokie mes? Vienybė kur šviesi?
Nuo tankų siaubo Lietuvą apgynę,
Supriešinti piktumo debesį.*

*Į skaidrią liepsną panaši man Laisvė,
(Ne į žariją, kur rusens vos vos).
Kiek tėvų žemą senoliai krauju laistė!
Darbais prigluskime prie Lietuvos.*

*Pavasaris. O kur daigai Vienybės?
Kas tą gerumo dirvą išpurens?
Pasėkim derlių, rankom susikibę,
Kad bent vaikaičiams būt šviesiau gyvent!*

*Janina Strimaitienė
Kazlų Rūda*

savo dorybėmis ragink lietuvius gražinti pasauliui asmens ir visuomenės krikščioniškojo gyvenimo prasmę, išlaikyk ir ugdyk pasididžiavimą kiekvienam lietuviui”.

Tikiu, kad užteks mumyse ryžto ir jėgų sugrąžinti Lietuvai jos kilnų vardą, kuriuo ji tiek amžių garsėjo Europos ir pasaulio tautų tarpe. Melskime Dievo pagalbos ir šventojo Lietuvos globėjo užtarimo.

ATLAIDUMAS

(Suaugusiųjų grupėje IV premiją laimėjęs straipsnis)

STASĖ PETKIENĖ

Nebus šis rašinys nei gražus, nei išminingas. Tai bus skaudūs apmąstymai moters, kuri gimė sovietinėje Lietuvoje pirmą mėnesį po karo ir visą laiką čia gyveno, vargo. Vaikystėj ir jaunystėj buvo gyvenimo baisiai apvogta, paskui iš kažkur atsirado šviesa, kuri vedė per erškėčius. Ji ėjo sunkiai — susibraižydama, suklupdama, pasiklysdama, bet vis ieškodama tikėjimo. Brovėsi pro erškėčius. Pagaliau išėjo į kelią. Tikėjimas virto jėga ir drąsa.

Prisimenu, ruošdamasi sugrįžti prie Kristaus, skaičiau iš maldaknygės gražiausias žmogaus dorybes. Šešios visiškai aiškios ir priimtinos, bet “nuolankumas”! Norisi nutylėti, nepridėti prie gražiausių. Tarybinė ideologija vis kalbė: kovoti, nepasiduoti, nenusilenkti, nepaklusti niekam — jokioms jėgoms, nei Dievui. O čia, maldaknygėje, nuolankumas — pirmoji dorybė. Reikėjo nemaža laiko, patyrimo, apmąstymų, kol tam visiškai pritariau, kol ėmiau šito sąmoningai siekti ir vaikus šito mokyti. Juk visų pirma nuolankus turi būti, kad taptum tikru krikščioniu — mylėtum artimą ir net priešą, garbintum Dievą.

Kristaus religija yra meilės ir susitaikinimo religija. Silpnas žmogus dažnai klysta, nusideda Dievui ir žmogui. Visagalis Dievas, būdamas gailėstingas, atleidžia žmogui kaltę. Kiekvieną nelaimingąjį, kuris susirgęs šaukėsi Viešpaties pagalbos, Kristus palydėdavo žodžiais: “Štai tu esi pasveikęs. Daugiau nebenusidėk, kad neatsitiktų kas blogesnio!”

Stiprios valios ir stiprios dvasios žmogus būna nuolankus ir sugeba atleisti broliui ir priešui. Atleidimo galime ir turime mokytis iš Dievo Sūnaus, mūsų atpirkėjo, iš šventųjų gyvenimo, iš beletristikos, tautosakos, iš senųjų žmonių.

Švento Roko atlaidai man vaikystėje buvo įspūdingiausia kalendorinė šventė. Bet tik 1990 m. “Katalikų pasaulyje” perskaičiau šv. Roko legendą. Grįždamas į gimtinę iš Romos, kur nusilenkė apaštalo karstams, jis užsuko į Piačensą. Čia daužėsi juodoji giltinė — maras. Rokas slaugė ligonius, kol paties kūnas “užsidedė” maro žaizdomis. Tik jo niekas neslaugė. Miestelėnai prašalaitį išvarė iš savo miesto, keiksmis palydėdami. Rokas nušliaužė į miško gilumą, čia stebuklingu būdu pasveiko, tuomet grįžo į Piačensą ir išgydė nuo maro daugybę žmonių.

Šv. Roko meilė žmonėms ir atlaidumas man darė stiprų įspūdį ir ugdė mano dvasią. Labai svarbu patikėti, kad nuolankus ir atlaidus būna ne silpnasis, o stiprusis. Mano šeštokai, rašydami lietuvių kalbos diktantą “Šv. Roko legenda”, labai susidomi šiuo asmeniu, teisingai jį vertina. O kai kuris atbėga skųstis, kad draugas tą ir tą blogai padaręs, nuraminu, stengdamasi suprasti, kas čia iš tikrųjų blogai padaryta, pasiūlau atleisti draugui, o kartais ir šv. Roką prisimename.

Silpnasis, kuris gyvenime vienaip ar kitaip jaučiasi nepilnavertis, dažnai nemoka atleisti. Jam labai svarbu rodyti savo jėgą, savo tiesą, pranašumą. Kokia marčios puikybė sukilusi, jei, dėl menkniekių susipykusi su uošviene, pareiškia jai: “Į mano trobą — tik per mano lavoną”. Vadinasi, iki grabo lentos neatleis.

Kas moka savo ydas pastebėti ir atgailauti, tikėdamasis Dievo malonės, tas ir kitam atleisti mokės. Tas galbūt yra pasimokęs iš Kristaus, kuris kalbėjo: “Jei tavo brolis nusiikalsta, pabark jį ir, jeigu jis gailisi, atleisk jam. Jei jis septynis kartus per dieną tau nusižengtų ir septyniskart kreiptųsi į tave,

Šių metų pradžioje Kaune buvo lietuvių jėzuitų suvažiavimas. Čia to suvažiavimo dalyviai.

sakydamas: ‘Gailiuosi’, — atleisk jam”. Jeigu į kiekvieną sutiktą žiūrėtume kaip į Dievo kūrinį, ir atsimintume, kad žmogus būna silpnas ir gali klysti, nusidėti, mes mylėtume žmogų, o mylėdami būtume stiprūs atleisti.

Per adventą, laukdami šv. Kalėdų, lietuviai nuo senų laikų eidavo pas gimines, kaimynus prašyti atleidimo ir patys atleisdavo.

Lietuvių poetai moko mus žmogiško atleidimo. Kokia skaidria šviesa liejasi V. Mykolaičio-Putino žodžiai:

*Tegu tavo žvilgsnis dažnai bus rūstus.
Jei suklupsi, iš pikto apmaudo verki, –
Bet klystančiam būk visados atlaidus
Ir kenčiančio niekad nesmerki.*

*Sutikę lydėkim kiekvieną šešėlį
Šypsniu atlaidžiu.*

Juk visada gražesnis ne tas, kuris pyksta, o tas, kuris atleidžia. Tokia yra krikščioniška nuostata. Man atrodo, lietuviškas būdas nesunkiai ją priima nuo pat mažens (nors sovietiniais metais ir šiuo požiūriu žmonės daug prarado).

Mūsų mokyklos devintokai, aštuntokai taip samprotavo: “Visada reikia atleisti priešui, tada priešas tave gerbs, o ir draugų daugiau turėsi” (Lina B.).

“Krikščionis žmogus turi viską atleisti savo kaltininkams... Aš daug esu iškentęs visokio blogio, neteisybės, pajuokos ir visokių baisių dalykų, kuriuos skaudu net prisiminti. Bet aš visiems atleidau... Nėra nė vieno žmo-

gaus, kuris žemės kelionėje į amžinybę neperžengtų Dievo įsakymų. Jeigu mes neatleisime vienas kitam, tai kaip galės Dievas mums atleisti” (Kęstutis T.).

“Turiu atleisti ir mokytojams. Kartais, neklausydami mokytojo, nesimokydami, jį suerziname, ir mokytojai pradeda mus barti. Mes pykstame ir sakome: koks negeras mokytojas. Tačiau aš turiu jam atleisti, nes pirmoji kaltė buvo mano. Mažai tokių atvejų, kai mokytojas būna neteisus” (Rasa R.).

“Jei žmonėms atleisi, ir jie tau atleis” (Rima R.).

Kristina B. atpasakoja Evangelijos vaizdelį apie sūnų palaidūną. Ji daro išvadą: “Sūnus palaidūnas sugrįžta namo ir pasitaiso vien dėl to, kad tėvas sugebėjo jam atleisti”.

“Atlaidumo mus moko tėvai, mokytojai, kunigas” (Saulius L.).

“Atlaidumo mokausi iš mamos. Visos mamos atleidžia savo vaikams” (Donata G.).

Moksleiviai supranta: teisingumas reikalauja, kad kaltasis suprastų savo kaltę ir atgailautų.

“Norint atleidimo, reikia atsiprašyti. Atsiprašymas turi būti nuoširdus” (Virginijus B.).

“Jei žmogus padaro mažą nusikaltimą ir gailisi iš visos širdies, galima atleisti. Bet kai jis daro nusikaltimą po nusikaltimo ir nesigaili, reikia tokį bausti” (Vytautas Ž.).

Patys skaudžiausi buvo Linos B. žodžiai: “Dažnai vyrai be kaltės muša žmonas, vaikus, verčia juos dirbti vyriškus darbus. Galima atleisti, jei tai atsitinka vieną kartą. Bet jei visą laiką tas kartojasi, tokiems žmonėms negalima atleisti”.

Labai norėčiau įrodyti jauniems savo draugams, kad visada reikia atleisti, bet negalėčiau — mūsų gyvenimo tikrovė yra baisi.

O iš tikrųjų ką reiškia — atleisti? Viską, kas pikta buvo padaryta, užmiršti ir nuoširdžiai apkabinti, galbūt pabučiuoti. Ir priešą, kuris mane apgavo, apvogė, apšmeižė, išjuokė, paniekino, įskaudino? Kaip galiu

tokiam atleisti? Galbūt negaliu jo mylėti kaip motiną, kaip draugą, bet aš galiu užmiršti pikta, galiu gero jam linkėti, bandyti juo patikėti.

Rima R. rašė: “Reikia mokėti ir atleisti, ir nubausti”.

Ir paaugliai supranta, kad nelengva yra prašyti atleidimo. Todėl Eglė D. gana išdirdžiai pareiškia: “Nereikia taip daryti, kad paskui reikėtų prašyti atleidimo”.

Šitai mokiniai rašė 1992 metų spalį. O dar prieš pusmetį kalbėjo gerokai kitaip. Net ateitininkas susirinkimuose reiškė priekaištus žmonėms, ir ypač mokytojams, kurie atsivertė į Dievą. Ne kartą kuopoje teko kalbėti, aiškinti, cituoti Šv. Raštą, šiandieninius kunigus, kad mums, katalikams, reikia suprasti atsivertusius žmones ir patikėti jais.

Sudėtingas labai laikas Lietuvoje. Ir atlaidumo problema itin kebli. Buvę komunistai, kurie nusikalto žmogui, Tėvynei, Dievui, dabar apeliuoja į katalikišką gailingumą ir vis siūlo nebeaitrinti praeities žaizdų, užmiršti okupacijos metus. Bet Lietuvos Katalikų Bažnyčia nemano, kad “partizanų palaikai turėtų gulėti pakrūmėse iki Paskutiniojo teismo dienos ir kad jaunoji karta niekada nesužinotų apie genocidą, kurį vykdė komunistai. Bažnyčia nusikaltusius žmonėms, Tėvynei ir Dievui ragina ir kviečia į tikrą atgailą ir naują gyvenimą. Kartu Bažnyčia negali siūlyti pamiršti teisingumą. Meilė aukštesnė už teisingumą, bet teisingumas pirmesnis” (kun. V. Aliulis).

Liūdniausia yra tai, kad buvę komunistai, tarybiniai ideologai, tarp jų ir kai kurie mokytojai, neišpažįsta savo kaltės, galbūt net nesuvokia jos, o pajutę krikščionišką nuskriaustųjų atlaidumą, patylom juokiasi, taip lengvai atsipirkę, ir įžūliai ima kelti galvas — jau nebekalti.

Lietuvos komunistų partija su visa savo demagogija ir prievarta taip ir dingo (tik labai abejoju, ar yra galima dingti!), nepadarius atgailos. Jos “rūmuose” su tuo pačiu karaliumi ir tais pačiais tarnais susikūrė nauja partija — Demokratinė darbo partija, kuri

kaip velnias kryžiaus kratosi LKP giminystės, nors daug Lietuvos žmonių juos tebevadina komunistais.

Tik reti individai prisipažino klydę, nuolankiai tarnavę okupacinei valdžiai, melui ir atgailavo: vieni viešai ir garsiai, kiti sunkiai atsidusdami, bet iš širdies džiaugdamiesi okupacijos pabaiga. Ar ne apie tai 1990 m. sukurtas Algimanto Baltakio eilėraštis “Atodūsiai”:

*Jau niekad nemainysiu
savo šiandienio nebuvimo
į vakarykštį būvį.
Dieve mano,
kaip gera užmaršties tyliam sode
pro ašarą žiūrėti,
kaip leidžias saulė.
Už sodo vartų palikau
aš savo negarbingą šlovę.*

Bet kas neturėjo kilnių idėjų, kas iš tikrųjų nemylėjo žmogaus, Tėvynės, tas dabar naujaučia kaltės. O kam nors gal ir per didelė šlovė neleidžia kaltės išpažinti. Kaip tai pavadinti? Puikybe? O puikybė — pati pavojingiausia yda. Tokią didelę nuodėmę jau nelengva išpažinti.

Devintokai samprotavo: nebūtinai garsiai atsiprašyti, jei esi nusikaltęs, ir visiems matant muštis į krūtinę (juk esama ir nenuoširdžios atgailos). Kaltę pajutus, svarbu pakeisti savo elgesį ir gyventi taip, kad tikėtumeisi atleidimo. Tas pats ir didžiųjų asmenybių gyvenime.

Mūsų literatūros mokslininkas Albertas Zalatorius “Lietuvos aide” (1992.XI.17), korespondentei priminus, pasiguodė, kad rašytojas Vytautas Petkevičius (iš Sąjūdžio jis pirmasis nusprūdo į kairę) savo laikraštyje “Opozicija” išpylęs ant jo visokių “prasimanymų, užgauliojimų ir įtūžio laviną”. Ir pasakojimą užbaigia: “Tikiu, kad jam dar sugrįš blaivumas ir jis suras jėgų viešai atsiprašyti. Jei nesuras, tai bent tyliai gėdysis”. O kartais Šventoji Dvasia padeda žmogui susilaikyti nuo abejotino poelgio.

Ėjo tretieji Sąjūdžio metai. Mokykloje jau dėstom tikybą. Imu stebėtis, bet ateizmas — tarybinės ideologijos milžinas — taip staiga pasidavė. Spauda bedieviams žodžio nebeduoda. Ir džiaugiuosi, ir vėl sunerimstu: ar tikrai pasidavė, negi ši tylą — jau atgaila? O ne!

1990.XII.6 mūsų mokykloje pedagogų tarybos posėdis. Direktoriaus pavaduotoja, skaitydama pranešimą, ima vis kelti balsą, priekaištauti tiems mokytojams, kurie “nemoka būti tolerantiški, kurie vaikams nemieli”, pagaliau ištaria: “Ir jau tikrai ne vieta pamokoje dešimt Dievo įsakymų mokyti!” Pajutau jog kalbama apie mane. Užkaitau... Bet diskusijos nukeltos į pirmadienį. Visą savaitgalį skaudėjo širdį — kodėl ne vieta? — ir vis dėliojau mintis, žodžius, kaip pirmadienį susirinkime kolegoms ir viršinininkams aiškinsiu, jog visada galima ir reikia mokyti vaikus Dievo įsakymų. O sekmadienį, laimei su šeima nuvažiavusi į Telšius, šv. Mišių nuėjom į katedrą. Čia besimeldžiant nauja mintis staiga nušvito. Tuomet nurimau. Diskusijų neįvyko. Ir pyktis manęs nevargino. Rami dirbau su mokiniais, kiekviena proga mokiau juos Dievo įsakymų. Ir niekas daugiau neprieštaravo.

Nutylėti, pakęsti, bet savo tikėjimo neišduoti, savo tikslo ramiai ir kantriai siekti ilgus metus mane moko artimiausia kolegė Irena. Tai ji gyvo tikėjimo aštuntokui Kęstučiui T., kuris pasiguodė auklėtojo nemalone, patarė: “Pasimelsk už tą, kuris nekenčia tavęs, — ir palengvės”.

Mokyklose tebegyvas senas sovietinis principas — “ugdyti mokinių mąstymą ir kritinį požiūrį į gyvenimo reiškinius”. Man atrodo, ne to šiandien reikia Lietuvos jaunuomenei.

Neretas paauglys ir jaunuolis vidurinėje mokykloje tebegyvena, nuolatos prieštaraudamas mokytojui. Ir džiaugiasi ne tuo, ką išmoko, o tuo, kiek sugebėjo paprieštarauti mokytojui. Galbūt jis ir tokiu būdu šio to išmoks, bet ar išmoks mylėti? Daug protin-

MEILĖS DĖSNIS —ATLEIDIMAS

(*Suaugusiųjų grupėje IV premiją laimėjęs straipsnis*)

DONATA ZAKAREVIČIŪTĖ

Atlaidumas ...Koks stebuklingas ir kokių neįsivaizduojamų nuopelnų turi. "Atleisk mums mūsų kaltes"...— moko mus Kristus. Tačiau tas paslaptingas žodis amžinai liks nesuprantamas ir neįvykdomas Dievo priešams, nes jų šūkis — neapykanta ir kerštas. Dažnai atlaidumas, nelyginant lietaus išpraustas Rūpintojėlis, rymo toks liūdnas ir vienišas prie gimtinės kelio, sugėręs visų ašaras, kančias ir kraują, nebylus ir užmirštas. Ir tegu sau rymo, iškentęs negandas, nes yra prasmė ir ateis laikas.

O Lietuva dabar atrodo kaip nusiaubtas bičių avilys, ir dūzgimas jame nedarnus. Esame nelaimingi, pikti, įtarūs, nelaikome liežuvio už dantų. Kur tik pasisuksi, visur tau įgels bent nemalonių žodžių, o kartais ir kumščiu. Lyg ir nėra išeities iš to užburto rato, dar ir gamta prieš mus atsisuko — tai sausra, tai vėtros drasko mūsų suvargintas širdis. Blogis blogį gimdo. Visas tas blogis — tai pyktis, pavydas, rūstybė, gobšumas, tingumas — pavojingiausias ydos. Šiuolaikinis mokslas ir medicina įrodė, kad mintys ir jausmai, kurie griauja nuotaiką ir sielos pusiausvyrą, žmogaus organizme pagamina

tam tikrus nuodus. Kaip gaila, kad yra labai daug žmonių, kurie kaip tik save nuodija pavydu, gobšumu, nedoromis mintimis, siaura savimeile. Įdomu tai, kad, kas kitą įžeidžia, užpykdo ar sukelia kitokius skausmus, tas pats pirma save nuodija. Išmintis mus moko, kad visos ligos ir skausmai, kūno ar sielos, yra nuodėmių vaisius ir tik tiesa gali būti išgydyti.

Liūdna, kad naujoji nuomonė apie žmogų ir jo santykius su pasaulio Kūrėju, parodanti, kad žmogus yra kažkas daugiau, negu vien kūnas, negreitai įsivyras mūsų širdyse. Tiesa sunaikina nuodėmę, kaip

gesnis ir stipresnis užaugs tas, kuris palankus savo mokytojui, jaučia mokytojo rūpestį ir meilę, yra dėkingas jam. Kas su meile ir džiaugsmu mokosi, tas lengviau išmoksta ir būna laimingas.

Lygiai taip pat ir mokytojas. Prižiūrėtojas, kuris nuolatos vaikus baudžia, šaukia ant jų, nekenčia išdykėlių, nebus laimingas. Ne kartą atsitinka į duobę įpulti. Geri, atrodo, septintokai, o štai ėmė ir prikaulino. Skaudu, liūdna, pikta, ir jau baruosi. Bet jei-

gu neapsvaigstu pykčiu ir prisimenu savo krikščionišką padermę, imu kitaip kalbėtis su vaikais: o kodėl? o ar taip gerai? o kaip būtų buvę geriau? Tik su meile atėjus pas vaikus, galbūt pavyks karštuolį nuraminti arba ir nuobaudą tokią paskirti, kad išdykėlis susimąstytų ir teisingai savo elgesį įvertintų. Juk negali būti, kad nesusimąstytų.

Ne kritišką savo požiūrį visi turėtume ugdyti (šiandien mūsų gyvenime ir taip jo per daug), o meilę, gerumą, atlaidumą.

Jėzuitų suvažiavimo dalyviai per iškilmingą vakarienę Naujųjų Metų išvakarėse.

šviesa tamsą. Kristus kalbėjo: “As esu Tiesa, Kelias ir Gyvenimas. Kas tiki mane, neragaus mirties per amžius”... Jei savo gyvenimą tvarkysime pagal Dievo valią, tai visas mūsų gyvenimas, nuo lopšio iki darbo, bus nuolatinis tobulėjimas, nuolatinis artėjimas prie Dievo.

Kaip atsikratyti blogybių ir nuo ko pradėti? No savęs pažinimo, nuo gyvenimo tikslo sąmoningo suvokimo, apsisprendimo už gėrį. Koks kartais sunkus ir nepakartojamas apsisprendimo už gėrį kelias. Apie tą sunkų ir kankinantį kelią įspūdingai rašo

Solženycinas savo knygoje “Gulago salynas”: “Ant pūvančių kalėjimo šiaudų manyje pirmą kartą krustelėjo gėris. Pamažu man atsiskleidė, kad linija, skirianti gėrį ir blogį, praeina ne tarp valsybių, ne

tarp klasių, ne tarp partijų — ji eina per kiekvieno žmogaus širdį — ir per visų žmonių širdis. Ši linija paslanki, ji svyruoja metų tėkmėje. Netgi blogio apimtoje širdyje ji išlaiko mažą gėrio placdarmą. Netgi geriausioje širdyje — neišnaikinto blogio kampelis. Nuo to laiko aš supratau visų pasaulio religijų tiesą: jos kovoja su blogiu žmoguje (kiekviename žmoguje)”.

Teisingai yra sakoma, kad meilė yra maistas, kurio visi alksta. Visi norime būti mylimi, suprasti. Meilės dėsnis — atleidimas. Be jo nėra išganymo, ir Dangiškasis Tėvas besąlygiškai reikalauja to iš savo vaikų. Tai vienintelė sąlyga, vedanti iš blogio į gėrį.

“...kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams”, — moko mus melstis Kristus.

Dievas taip mums atleis, kaip ir mes atleisime savo artimui. “Tėve, nusidėjau dangui ir Tau. Nesu vertas vadintis tavo sūnumi. Priimk mane bent samdiniu”. Tai pasiryžimo grįžti į tėvo namus ir atgailos žodžiai iš Kristaus Evangelijos apie Sūnų palaidūną. Be atgailos nėra atleidimo. Dangiškasis Tėvas džiaugiasi dėl kiekvieno grįžtančio nusidėjėlio ir atleidžia kiekvienam atgailaujančiam. Tuo taip pat turi džiaugtis ir kiekvienas tikintysis.

Prisimenu, kaip viena mokytoja, Lietuvai atgavus laisvę ir nepriklausomybę, verkė iš susijaudinimo ir džiaugsmo. Staiga ji suprato, kiek daug esame skolingi savo mokiniam ir vaikams ir kiek daug mes turime jiems atleisti, kad ir Dievas mums atleistų. Atleisti jų nemeilę, nepriekaištauti, o kantriai pakęst, padėti ir melstis už juos, kad jie būtų geresni. Tai būtų toks pirmas apsisvalymo, nusizeminimo, savęs atsisakymo žingsnis. Atleisti. Dovanoti.

Šiandien mūsų tauta Dievo nepažįsta. Žmonės nežino skirtumo tarp gėrio ir blogio. Jau išsikovota laisvė, bet mūsų nedžiugina, nes nesame laisvi. Bet nesame ir apieisti. Mus supranta ir padeda kitos tautos, ištiesdamos dvasinės ir materialinės pagalbos ranką.

“Žmonių dvasinis atgimimas gali kilti tik iš didelio Bažnyčios ir jos atstovų šventumo. Juk pirmaisiais amžiais krikščionybė išplatino ne apologetiškos paskaitos, bet šventumas, nors visuomenės sugedimas buvo didelis ir priešai galingi” (iš J.B. Chautard “Melskis ir apaštalausk”).

Per pusę amžiaus praktinis mąstymas atskyrė žmogų nuo kosmoso, nukreipė jo žvilgsnį vien į materialines gėrybes, naudą bei malonumus, nutolino nuo tikėjimo ir nuo Dievo, atvedė į Dvasios neigimą. Tačiau intelekto paneigti negalima. Taip kaip protas buvo padaręs žmones materialistais ir ateistais, taip jis gali atverti duris į pačias slapčiausias žinias, jeigu tam protui vadovautų tie, kurie jau yra įsiskverbę į

tiesos gelmes. Dėkokime Dievui už tokius žmones, Lietuva tikrai jų turi, ir ne vieną.

Tai mūsų kunigai, vyskupai, iškentėję ilgus metus tremtyje, patyrę visą sovietinio režimo pragarą. Tai Jo Eminencija kardinolas Vincentas Sladkevičius. Jo Ekscelencija vyskupas Sigitas Tamkevičius, popiežiaus gražintas Lietuvai tarnauti arkivyskupas Audrys Bačkis, mons. A. Svarinskas, mons. dabartinis Vilniaus katedros klebonas Kazimieras Vasiliauskas ir kt. Visi jie yra pasiaukoję Dievui ir tėvynei tarnauti, gelbėti nusidėjėlius ir visus žmones. Visų didžiai mylimas ir gerbiamas mons. Kazimieras Vasiliauskas nuolat meldžiasi ir kalba, kad mes būtume geresni, nesipeštume, nesibartume ir ypač būtume atlidūs vieni kitiems. Ir dažnai lieka neišgirstas, nesuprastas, kenčiantis, todėl ir sako: “Vorkutoj man buvo geriau, negu dabar Lietuvoje”.

Pasišventusių Lietuvai vyskupų ir kunigų šauksmą negreit išgirs žmogus homo sovieticus (mums primestas statusas). Homo sovieticum pripažįsta tik įsakymą. Jis visai neatsako už savo veiksmus, nes buvo taip auklėtas. Sovietinėje mokykloje iš pirmo žvilgsnio atrodo viskas labai gražiai. Vaikai mokosi, mokytojai pareigingi, kiti net labai uolūs darbininkai. Bet, deja, ir mokytojai, ir mokiniai tarnavo ne Dvasiai, o režimui, ne laisvei, o prievartai. Ir dabar mokyklose tas pats. Turime nužmogintą žmogų. Homo sovieticus, kaip naujo tipo žmogus, įgijo net labai keistų, apgailėtinių bruožų. Karo metais pagarsėjęs narsiais žygiais, dabar, kai reikia ginti nekaltai apkaltinto interesus, nedrįsta atsistoti ir pasakyti, kad tas puolamasis visai nekaltas. O drabstytis purvais, melu, sugebėjimu apkaltinti kitą — čia homo sovieticus pats geriausias specialistas. Tiesos jis netrokšta, jam jos nereikia ir dirbti jis nenori, tik bet kuria kaina materialiai gerai gyventi.

Atsiversti, atgailauti šaukia ir šių dienų italų šventasis, stigmatizuotasis tėvas Ginas: “Tikra yra, kad šiandien matome begalines

ŽINGSNIS PO ŽINGSNIO MIŠIOSE

JONAS LAURIŪNAS

9. Žodžio liturgija (III)

Vienas kareivis, grįždamas iš armijos namo, parsivežė pluoštą laiškų. Nuo ko? Nuo motinos. Jis ją tik vieną turėjo, daugiau nieko artimųjų, ir ji jam buvo labai brangi; lygiai taip pat jai brangus buvo ir jos sūnus, todėl dažnai ji rašė jam laiškus. Juose išsakydavo visas kaimo naujienas, savo namų rūpesčius, visas žinias apie jo draugus. Šis kareivis laukdavo motinos laiškų, gavęs po kelis kartus skaitydavo, jų nenumesdavo, bet rinko ir dėjo į dėžutę. Kai pasijusdavo vienišas, kai jam pasidarydavo liūdna, jis išsiimdavo tuos laiškus ir skaitydavo, ir jam tada atrodydavo, kad šalia

jo yra motina, kad jis girdi jos balsą, mato jos veidą. Tie laišakai jį stiprino, guodė, kėlė jo dvasią ir galbūt jų dėka jis išliko taurus ir iš kariuomenės parsivežė pagyrimo lakštą.

Kaip tas kareivis, taip elgiasi ir Bažnyčia. Ji irgi turi tokių laiškų — nuo Dievo, nuo Kristaus — tai Šv. Raštas. Ji dažnai sklaido Šv. Rašto lapus. Jos kunigai kasdien turi paskaityti kažkiek iš Šv. Rašto — meldamiesi (brevijorius), o tikintieji turi išgirsti per šv. Mišias. Tai šventoji jos knyga. Buvęs prancūzų ateistas advokatas Lakorderas, vėliau tapęs kunigu, taip nusako šios knygos reikšmę: “Taip mūsų paskyrimo drama, tai seniausioji žmonijos istorija, tai šventųjų filosofija, tai Dievo išrinktosios ir tvarko-

eiles žmonių, kurie eina šv. Komunijos, bet mes nebematome eilių prie klausyklos. Ar gali būti, kad mes, paliesti burtų lazdele, tapome šventaisiais? Šventieji dažnai, kai kurie net kasdien, išpažindavo savo nuodėmes. Šventieji bijojo net mažiausios nuodėmės... Šiandien daugelis nebebijo nuodėmės. Jie vaikšto su nuodėme ranka rankon. Jei norime, kad mūsų širdis taptų Jėzaus širdimi, pirmas dalykas yra prieiti išpažinties, išstumti nuodėmės mirtį iš savęs. Kristus yra gyvas. Jis neša dievišką gyvybę. Jis nenori slėptis karste. Paisykime šią didelę Dievo dovaną, kuri yra Dievo dovanojimo sakramentas”.

“Didžiausias mano turtas yra tikėjimas” — sako Vilniaus arkivyskupas J.A. Bačkis. Tikėjimas yra Dievo malonė.

Dievo malonės veikimo sąlyga — atsivėrimas. Kiekvienas žmogus labai individualiai gali atsiverti ir priimti Dievo malonę. Pagrindinis kūriny atsivėrimui — tai begalinis žmonių rūpestis turėti, turėti vis daugiau materialinių gėrybių. Todėl turėtų pasikeisti visuomenės pažiūros, orientyrai iš materialinių vertybių į dvasines.

Su nuodėmių išpažinimu, atsivertimu susijęs ir kaltės atleidimas. Prisikėlęs Jėzus Kristus apsilankė pas apaštalus, kvėpė į juos ir kalbėjo: “Imkite Šventąją Dvasią. Kam atleisite nuodėmes, tiems jos bus atleistos, o kam sulaikysite — sulaikytos”. (Jn 20 22-23). Reikia, kad kiekvienas žmogus asmeniškai susitiktų su Jėzumi. Evangelijos žodžiai paliečia žmogaus sielos gelmes, veikiant Šv. Dvasiai.

Neturime prarasti vilties. Lietuva — krikščioniška šalis. Ilgainiui žmonės atsivers, ir sugrįš į tikrąjį kelią ir eis kartu su Kristumi.

mosios tautos taisymas. Tai jai reikalingiausių tiesų sąrašas, tai jos teisių dokumentas, tai jos vilčių turtas, tai jos paguodu versmė. Ši knyga kalba mums apie Kristų, Dievo Sūnų, ir apie mūsų išgelbėjimą”. Kaip iš tolimų žvaigždžių ateina šviesa į mus, taip Biblija yra mums šviesa iš Dievo pasaulio.

Senajo Testamento ritinius sklaidė ir aiškino Kristus. Tai užrašyta Evangelijose; juos su pagarba citavo apaštalai. Kristaus Bažnyčia į Bibliją, į Senąjį ir Naująjį Testamentą žiūri kaip į brangiausiąjį savo turtą. Vyskupų susirinkimuose ši Knyga būdavo padedama ant specialaus paaukštinimo. Šia Knyga tikintieji prisiekia. Šiandien užsienioose daugelis tikinčiųjų prie savęs kelionėse turi mažo formato Biblijos knygutę. Ši Knyga milijonus įvairių tautų ir rasijų žmonių sujungia į vieną šeimą.

Šiai knygai teikiama pagarba ir apeigų metu, ypač iškilmingose šv. Mišiose. Tai dar ryškiau matyti Rytų Bažnyčioje — pas provoslavus, armėnus. Ji nešama procesijoje. Prieš ją nešamos dvi degančios žvakės, tarsi sakančios, kad Kristaus žodis yra šviesa pasauliui. Ji yra smilkoma. Kai kur bažnyčiose ji padedama ant specialaus paaukštinimo — ambonos.

Pagal dabartinį Bažnyčios potvarkį, Šv. Raštą apeigų metu gali skaityti ir nekunigas; tik Evangelijos skaitinį, jei nėra kokių kliūčių, turėtų atlikti kunigas. Prieš Evangelijos skaitymą kunigas išreiškia savo nevertumą ir pasilenkęs tyliai meldžiasi: “Visagali Dieve, nuvalyk mano širdį ir lūpas, kad vertai skelbčiau Tavo šventąją Evangeliją”. Paskui pasveikina šv. Mišių dalyvius: “Viešpats su jumis” — reiškia: Kristus yra čia, Jis mums kalba.

Evangelijai žmonės atsistoja — pagarbos ženklan. Atsistojimas taip pat reiškia ir pasiruošimą vykdyti tai, ką Viešpats lieps, dėmesį Viešpaties žodžiams, klusnumą. Kunigas tuo tarpu pažymi kryželiu knygą, tą vietą, kur prasideda skaitomas

tekstas, paskui savo kaktą, lūpas ir krūtinę. Ką šie kryželiai reiškia? To nedaroma skaitant kitus skaitinius — apaštalų laiškus ar Senąjį Testamentą.

Evangelija yra tikrasis Jėzaus žodis. Tam ir atsistojama, Jėzus savo žodį užanpaudavo kryžiumi: Tada kryžius buvo paniekos ženklas, dabar tapo garbės ženklu — todėl ryžtamės jo nesigėdinti, nei jo, nei Evangelijos, kaip rašo šv. Paulius: “Aš nesigėdiju Evangelijos, nes ji yra Dievo galybė išgelbėti kiekvienam tikinčiamam” (Rom 1,16). Senovėje vergai kaktoje turėjo išdegtą ženklą, kad jie priklauso tam ar kitam savininkui. Krikščionis per krikštą pažymimas į kaktą kryžiaus ženklu, kad suprastų ir žinotų, jog nuo dabar priklauso Kristui. Evangelijos metu kiekvienas sąmoningai pats save pažymi šiuo ženklu, pareikšdamas, kad jis priklauso Kristui, yra jo vergas ir tarnas. Tai yra priklausymas garbingiausiam Asmeniui, dangaus ir žemės Valdovui. Kai kas didžiuojasi, kad priklauso tokiai ar tokiai organizacijai — partijai: mes, krikščionys, galime kur kas daugiau pasididžiuoti ir pasidžiaugti.

Pradžioje buvo kryželiu žymima tik kakta, vėliau imta žymėti lūpos ir krūtinė. Tai reiškia, kad ryžtamės Dievo žodį protu priimti, lūpomis išpažinti ir širdimi gyventi. Tai reiškia, kad Dievo žodis turi įeiti ne tik į ausį, bet ir į sąmonę, į mūsų kalbėseną ir elgseną — turi tapti mūsų sielos maistu.

Paskaitęs Evangeliją, kunigas pabučiuoja knygą, pareikšdamas dėkingumą ir meilę pačiam Kristui, o tikintieji atsako: “Šlovė Tau, Kristau”.

Knyga nebučiuojama po pirmojo ir antrojo skaitinio, nes čia skaitiniai mums iš toliau kalba apie Kristų, o Evangelijoje — Kristus jau esantis, mums kalbąs.

Po pirmo ir antro skaitinio atsakoma: „Dėkojame Dievui”. Tinka išreikšti dėkingumą už pamokymus, kuriuos gavome iš pranašų ar apaštalų lūpų. Žmogus, kaip sako Evangelija, juk ne vien duona yra gyvas, bet ir kiekvienu žodžiu, kuris išeina iš Dievo lūpų (Mt 4,4). Mintys, skaitiniuose girdėtos, turėtų įkristi mūsų sielon kaip grūdai į dirvą ir įsišaknyti, išaugti.

Bažnyčios pageidavimu, po pirmo skaitinio turėtų suskambėti kokia nors psalmė — senovės izraelitų giesmės, taip pat priklausančios Šv. Raštui. Tinka jomis atsiliepti: jų mintys gražios, Dievo įkvėptos — reikia įsijausti į jas, tinka jomis melstis. Žymių literatūros mokslininkų nuomone, pvz., V. Krėvės-Mickevičiaus, psalmės priklauso prie gražiausių pasaulinės poezijos pavyzdžių. Mes, krikščionys, galime džiaugtis, kad Biblijoje ir šv. Mišiose yra tokių meniškų tekstų. Giedodami ar kalbėdami psalmes, galime prisitaikyti sau Viešpaties žodžius, pasakyti Jeremijui: „Štai savo žodžius įdedu į tavo lūpas (1,9). Kur tikintieji negali pasinaudoti psalmių tekstais, į skaitinį atsiliepia šiaip giesmės posmeliu ar tyliai, pamaldžiai apmąsto girdėtas mintis.

Dalyvaudami žodžio liturgijoje, turėtume suvokti, kokia garbė ir laimė yra dalyvauti pokalbyje su Dievu — atsiliepti į Jo žodį. Biblijoje rašoma, kaip Mozė džiaugėsi, kad jis galėjo kalbėtis su Dievu kaip draugas su draugu. (Iš 33,11).

Be „atliepiamosios giesmės” yra dar vienas punktas — savotiškas tarpas prieš Evangeliją: tai šūksnis, skirtas pagerbti Kristui, kuris netrukus prabils. Jį sudaro žodelis „Aleliuja” ir koks nors sakinelis iš girdimosios Evangelijos arba iš kitos Šv. Rašto vietos. Nors Dievas kalba iš visų skaitinių, bet iš Evangelijos kalba daug ryškiau, tad tikinčioji liaudis ir pasitinka ateinantį Kristų su atnaujintu dėmesiu. Gavėnios metu vietoje „Aleliuja” vartojamas koks nors kitas posakis.

Skaitiniai šv. Mišiose — ne vien tik pamokymas, instruktavimas, bet ir kulto aktas, pagarbos išreiškimas Dievui. Geriausiai pagerbiamas Dievas, kai priimamas Jo žodis širdin. Šie skaitiniai tenebūnie senų laikų relikvija: jie skirti kiekvieno laiko žmonėms, taigi ir mums — būkime šiandieniniai Kristaus mokiniai, šiandieninė Dievo tauta. Jo klausanti ir Jo vedama.

Po Evangelijos paprastai būna pamokslas. Tai nėra kunigo savigeikla, bet pareiga. Kristus apaštalams liepė skelbti Evangeliją; jų darbą šiandien tęsia vyskupai, o juos pavaduoja kunigai.

Paskutinysis Bažnyčios susirinkimas įpareigoja kunigus pagal galimybes nešykštėti žodžio duonos, įpareigoja kunigus gausiai padengti žodžio stalą — Evangelijos aiškinimu vesti tikinčiuosius prie Kristaus. Taip pat susirinkimas pabrėžia, kad pamokslas yra sudėtinė žodžio liturgijos dalis. Iš tikinčiųjų pusės turėtų būti pagarba kunigo žodžiui. Tai yra žmogaus žodis, bet Kristus taip norėjo, kad šitokiu žodžiu būtų nešama Jo Evangelija į platų pasaulį. Be abejo, žmogaus žodis ne visada yra įdomus ir patrauklus, bet ir kasdieninė duonelė yra tokia pati: gerai žinome jos skonį — ji neprilygs tortui, bet ji yra sveika ir naudinga mūsų organizmui.

Goethe yra pasakęs: „Prie Biblijos atsijaunina kiekviena karta; tauta yra tiek gyvybinga ir stipri, kiek ji bendrauja su Biblija”. Tai žodžiai ne dvasininko, bet pasauliečio, žymaus poeto. Pasižiūrėkime į liaudį, kuriai atimtas Šv. Raštas, kurio jaunimas mokykloje nieko teisingo negirdi apie Bibliją, — matome: ta tauta smunka moraliai ir materialiai. Branginkime šv. Mišias ir jų dalį — Žodžio liturgiją: tai patarnaus mūsų atsijauninimui.

Sovietų valdžios religinės priespaudos viena žalingiausių pasekmių dabartinėje Lietuvoje yra katalikų inteligentų trūkumas. Todėl dabar šiame krašte itin svarbią vietą užima katalikiškojo švietimo aukštosios įstaigos, ypač 1990 m. Vytauto Didžiojo Universitete Kaune atkurtas Teologijos-filosofijos fakultetas, šiais mokslo metais jau su 235 studentais.

Ne be pagrindo Lietuvos vyskupų ad limina vizito metu 1993 m. Vatikane kardinolas V. Sladkevičius savo kalboje Popiežiui pasidžiaugė, jog netrukus šis Teologijos-filosofijos fakultetas išleis pirmąją baigusiujų laidą. Tikimasi, jog ilgainiui šį fakultetą baigusieji papildys Lietuvių katalikų inteligentų išretintas eiles. Todėl su dėmesiu ir viltimi stebime šio fakulteto ir jį lankančiųjų studentų padėtį.

1993-1994 mokslo metų pradžioje į pirmąsias paskaitas atėjusiems trečio ir ketvirto kurso studentams pateikiau keliolika klausimų apie tikėjimą, studijas, kūrybinius polėkius ir kt. Į klausimus atsakė 60, t.y. apie pusę visų tuos paskutiniuosius dvejus teologijos metus lankančiųjų studentų: 27 — iš ketvirto kurso, 33 — iš trečio; 37 merginos ir 23 vyrai (mergaičių-vyrų proporcija tuose kursuose yra 3:2; mergaičių pasisakymai bus nurodyti raide "m"; vyrų — "v").

Visi — gimę sovietų okupacijos laikotarpiu. Didelė dauguma — pakrikštyti pirmaisiais savo gyvenimo metais. Daugelis — pamokyti tikėjimo tiesų vaikystėje jų pačių tėvų ar senelių, vėliau savo iniciatyva siekė sužinoti daugiau. Sovietų laikmečiui pasibaigus ir atsikūrus šiam fakultetui, jie į jį įstojo.

Kodėl pasirinko studijuoti teologiją?

Daugumas (44 iš 60) studentų atsakė norį praplėsti ar pagilinti religines žinias; pavyzdžiui: "Na, visas gyvenimas — tai pasiruošimas susitikimui su Dievu" (v); "labiausiai traukė, nes teologija yra mokslas apie Dievą" (m); "turėjau tarsi įgimtą supratimą apie religiją, VDU norėjau tą įgimtą pagrindą paversti racionaliais įrodymais" (m); "linkęs į humanitarinius-filosofinius mokslus, siekiu geriau pažinti Kristaus mokslą ir studijuodamas gilinti dirvą savyje Kristaus sėklai" (v).

Trylika nurodė (dažnai antruoju tikslu — po žinių pagilinimo) norą dalintis teologinėmis žiniomis su kitais. Pavyzdžiai: "Pirmas žingsnis buvo noras tapti žmogumi, norinčiu skleisti kitiems meilę, kupiną tikros tiesos" (v). "Prieš

ATSAKOMY-
BĖS

ir

UŽDAVINIŲ
SANKRYŽOJE

Kęstutis A.
Trimakas

įstodamas, dėsčiau mokykloje tikybos pamokas ir supratau, kad labai man trūksta žinių. Norėjau daugiau sužinoti” (m). “Noriu giliau susipažinti su Bažnyčios mokymu, pažinti Bažnyčią ir jos lobius, kad galėčiau dalintis su kitais” (m).

Devyni išvelgia, jog tai pašaukimas, t.y. ne jie bet Dievas juos pašaukė studijuoti teologiją: “Ne aš pati čia atėjau, Kristus mane ‘atitempė’. Tik įstojus čia, tik po kiek laiko supratau savo buvimą čia” (m). “Panašus klausimas, kas yra pašaukimas — paprasčiausiai, kad mes jau čia. Tikslu stodamas neturėjau, tik norėjau čia būti” (v). “Stebuklas! Atrodo, kad ne aš pasirinkau, bet mane” (v).

Antra vertus, penki atsakė, jog nežino, ar jiems patiems nėra aišku, kodėl jie pasirinko teologijos studijas, pavyzdžiui: “Yra įvykių gyvenime, kuriuos ne visada galima paaiškinti” (m). “Tada apie tai net negalvoju” (v).

Trys vaikinai nurodė, jog šį fakultetą pirmiausia rinkosi dėl filosofijos studijų. Iš jų vienas dar ir dabar “prioritetą” teikia filosofijai: “Kodėl pasirinkau. Vidinis potraukis. Jausmai, jog taip prisiliečiau prie pažinimo ribų. Turiu polinkį į ‘netiesines racionalumo formas’, kaip sakoma dabar. Visgi prioritetą teikiu filosofijai”. O kitas taip atsakė: “Pasirinkau, nes domėjaisi filosofija, o apie teologiją net negalvoju”. Bet savo ateities planus jis taip apibūdino: “Dabar galvoju tai panaudoti Evangelijos skelbimui, tapęs kunigu-vienuoliu”.

Kristaus artumas

Kiekvienas,-a buvo kviečiamas,-a pasisakyti, kaip artimas yra jam, jai Kristus: labai (4), šiek tiek (3), nei artimas, nei svetimas (2), šiek tiek svetimas (1) ar labai (0) svetimas.

Beveik pusė studentų (28 iš 59, t.y. 47,5%) teigė, jog Kristus jiems “labai artimas”. Septyni (11,9%) laikė Kristų jiems esant artimą kažkur tarp “labai” ir “šiek tiek”. Gausėnis trečdalis (21, t.y. 35,6%) Jį laikė “šiek tiek” artimu. Iš šios Kristaus artumą jaučiančios didžiulės daugumos (t.y. 95%) išsiskyrė trys: vienas jautė Kristų jam esant “nei artimu, nei svetimu”, kitas pažymėjo sergąs “dvasios vėžiu”, o viena studentė nurodė būseną svyruojant tarp labai artimos ir šiek tiek svetimos.

Nemaža studentų prie savo atsakymo pridėjo paaiškinimą, pavyzdžiui: “labai artimas — Jis dalyvauja mano gyvenime ir keičia jį (m); labai artimas, bet tai nereiškia, kad aš atsakau į Jo artumą tuo pačiu” (m); “tikriausia — šiek tiek artimas, nors norėčiau, kad būtų labai. Noriu Jį mylėti, bet atrodo, kad nemyliu” (v); “Tai labai priklausoma nuo mano būsenos: kartais Jis būna šiek tiek svetimas, o kartais labai artimas” (m).

Žavėjimasis Kristumi

Kuo teologijos studentai žavisi? Jų atsakymus galima taip surūšiuoti (dažnai minimos Kristaus savybės čia pateikiamos pirma):

1. Kristaus meilė žmonėms. Daugelis minėjo Jėzaus meilę žmonėms, ypač kad Jis žmonėms aukojosi, juos gerbė, gydė, ypatingai gailėjosi našlaičių, silpnųjų, pasaulio atstumtųjų ir nusidėjėlių. Pavyzdžiai: “Kristaus besąlygiška meilė” (m). “Jėzaus priėjimas prie žmonių: bendravimas su visais, ypač nusidėjėliais” (m). “Jis pats... artimo meilės revoliucija, man patinka Jo būdas ar metodas (sunku pavadinti), kaip Jis tai įvykdė” (v).

2. Kristaus asmenybė. Pavyzdžiui: “Šviečianti ir spinduliuojanti asmenybė” (m); “išminties ir gerumo darna, taip pat

žmogiškas liūdesys (Alyvų kalne)” (m); Kristus yra tikras. Gyveno žemėj tikrą gyvenimą, prisilietė prie tikros būties. Žvelgė ir gyveno giliai — tikrai” (m).

3. Specifiškai reikšmingi veiksmai, pavyzdžiui: “Jėzus verkė prie Lozoriaus kapo” (m). Jis mazgojo mokinių kojas (v). “Jis atleido nusidėjėlei Magdalenai” (m). “Man patinka, kad Kristus yra neformalus, ieško kiekvienu atveju jį atitinkančio spendimo, kartais net nepaisydamas viešosios nuomonės ir tradicijų, kurias vis tik labai vertina ir brangina” (v).

4. Asmeninis ryšys: “Labiausiai patinka, kad Jis yra. Ir aš galiu su Juo būti. Aišku, aš būsiu neištikima Jam, ir tai skaudina mane. Bet Jo kantrybė, ištikimybė ir supratimas mane stiprina ir skatina augti” (m). “Jėzus Kristus man yra tai, kad man yra ir per mane veikia, o aš turiu sutikti ir leisti” (v). “Kristus labiau nei bet kas man padeda sunkiose situacijose. ‘Aš esu su jumis per visas dienas iki pasaulio pabaigos’. Pasitikėdama Kristumi, aš įveikiu daugelį gyvenimo kliūčių (m).

Skirtumo tarp vaikinių ir mergaičių žavėjimosi Kristumi nebuvo galima pastebėti, išskyrus tik tai, kad vien vaikinai minėjo Jėzaus susivaldymą.

Jėzaus žodžiai

Studentų ypač vertinami yra tie Jėzaus žodžiai, kurie

1. išreiškia, jog Jis yra prasmės šaltinis ar net pati Prasmė, kaip pavyzdžiui: “Aš esu Kelias, Tiesa ir Gyvenimas” (Jn 14,6);

2. stiprina ir guodžia, kaip pavyzdžiui: “Aš esu su jumis... iki pasaulio pabaigos” (Mt 28,20); “Ateikite pas mane visi, kurie vargstate ir esate prislėgti: aš jus atgaivinsiu” (Mr 11,28);

3. skatina liudyti Jį: “Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kūrinijai” (Mk 16,15);

4. aptaria Jėzaus ryšį su Dievu Tėvu: “Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai?” (Mt 27,46); “Tėve, į Tavo rankas atiduodu savo dvasią” (Lk 23,36).

Bažnyčia

Kaip teologijos studentai suvokia bažnyčią? Jie buvo kviečiami stebėti ir nusakyti, kaip jie reaguoja į žodį “bažnyčia”. Bendrai paėmus, asociacijos gali būti teigiamos (pvz., jauki Dievo šventovė), neutralios (pvz., plytų pastatas), neigiamos (pvz., ten šalta ir nejauku) ir dvilypės (pvz., ten kartais šviesu, o kartais tamsu).

Iš 53 beveik pusė (25, t.y. 47,1%) atsiliepė teigiamom asociacijom ir maždaug tiek pat — neutraliom (26, t.y. 49%). Šalia šios didžiulės daugumos tik du išsireiškė neigiamu pokrypiu: vieno atsiliepimas — dvilypis, kito — neigiamas, bet su noru. Vienas išreiškė prieštaraujančius jausmus: “Išganymo arka ir nepakankamumo jausmas, jog ji nesugeba prabilti į įvairiaspalvę šiuolaikinio žmogaus patirtį. Net ir po II Vatikano”. Antrasis dar stipriau neigiamas, bet su išreikštu noru: “keistas šaltumo jausmas, kartu labai kažko norėtusi”.

Neatsitiktinis, o statistiškai reikšmingas skirtumas buvo pastebėtas tarp teologijos-filosofijos fakulteto ketvirtamečių ir trečiamečių studentų. Proporcingai žymiai daugiau ketvirtamečių (15 iš 23, t.y. 65,2%) “bažnyčios” atžvilgiu atsiliepė teigiamom asociacijom, palyginant su trečiamečiais (10 iš 30, t.y. 33,3%). Taipogi pastebėta, jog ketvirtamečiai žymiai dažniau suvokė “bažnyčią” kaip Bendriją ar bendruomenę ir kaip tik dėl to bendruomeninio-dvasinio charakterio jų asociacijos buvo teigiamos, kai tuo tarpu trečiamečiai tenkinosi medžiaginiu ir neutraliu vaizdu ar sąvoka (nors ir šie galėtų būti teigiami).

Kaip išaiškinti šį skirtumą? Galėtų būti

pasiūlyta ši tikrovėje tvirtą pagrindą turinti hipotezė: ketvirtamečiai ryškiau žvelgia į bažnyčią kaip į dvasinę-bendruomeninę tikrovę ne tik, kad jie vieneriais metais ilgiau studijavo teologiją už trečiamečius, bet ypač kad jau studijavo ekleziologiją pagal II Vatikano susirinkimo konstituciją “Lumen gentium”, kurioje stipriai pabrėžiama Kristaus dvasinė-bendruomeninė prigimtis.

Priklausymas Bažnyčiai

Didžioji dauguma užklaustųjų studentų jautėsi priklausą Bažnyčiai: 47 iš 55, t.y. 85,4; (96,2% — ketvirtamečių ir 80,4% — trečiamečių) pasisakė “artimai” ar bent “šiek tiek” jai priklausą. Beveik pusė visų pasisakiusiųjų (24 iš 55, t.y. 43,6%) sakėsi net “artimai” priklausą.

Kiek stebina tai, kad vienas iš septynių (14,6%) jaučiasi nei priklausąs, nei nepriklausąs Bažnyčiai. Beveik visi jie yra trečiamečiai, kurių kas penktas (19,6%) jaučiasi stovįs Bažnyčios pakrašty. Verta paminėti, kad trečiamečiai, dvejus metus turėję filosofijos programą, šios įvadinės apklausos metu buvo tik bepradedą teologijos programą.

Prisimintina, kad neigiamas asociacijas “bažnyčios” žodžiui turėjusieji kaip tik yra iš šios “pakrašty” esančiųjų grupės.

Ką darys baigę teologijos studijas?

Nors už universiteto sienų tenka neretai nugirsti, jog šis teologijos-filosofijos fakultetas yra pasauliečių tikybos mokytojų paruošimui, tokio vaizdo negalima susidaryti iš pačių studentų atsakymų į klausimą, ką jie darys baigę studijas. Jų planai — margi ir įvairūs, nors ir ne visada konkretūs ir aiškūs.

Tik 5 iš 59 sakėsi, ką darysią. Beveik kas trečias (28,8%, t.y. 17) teigė, kad tas mokslas yra jiems patiems (“savęs išsilavinimui, sau”, “savęs tobulėjimui”). Daugelis jų pridėjo gyvenimą pagal tas tiesas

(18,6%; 11): pvz., “tapti tikra krikščione”, gyventi jomis.

Kas penktas (20,3%; 12) nurodė norą įgytomis žiniomis pasidalinti su kitais: “norėčiau šį turtą, gautą iš nuostabių žmonių, perduoti kitiems” (m); “norėčiau padėti kitiems tikėjimo dalykuose susigaudyti” (m).

Kas trečias (32,25%, t.y. 19 iš 59 — tai atsakiusiųjų didžiausia grupė) nori mokyti; kai kas jų net, daugiau pastudijavus, dėstyti aukštojoje mokykloje. Kai kurie jų jau buvo mokę anksčiau ir dabar tik siekė daugiau teologinių žinių tolimesniam mokymui. Nemaža grupė (18,6%, t.y. 11) nori rašyti ar tiesiog dirbuotis katalikiškoje spaudoje.

Likusiuųjų norai ir planai buvo dar šakotesni, pavyzdžiui: dirbti evangelizacijos, socialinėje veikloje, organizacijose, būti vertėju, dirbti tylų mokslinį darbą, nes “gal kam nors jis bus naudingas”. Dvi ištekėjusios studentės nori įgytomis tiesomis krikščioniškai išauklėti savo vaikus. Vienas planuoja teologines žinias “panaudoti evangelijos skelbimui, tapęs kunigu-vienuoliu”. Viena trečiametė studentė turi viziją: “norėčiau organizuoti visuotinį ruošimą paauglių ir suaugusių, kaip gyventi kartu su Kristumi (apie tai turiu plačią viziją, bet laiko mažai”).

O kur kita pusė studentų?

Prieš darydami išvadas, klausiamo, ar tie 60 į apklausą atsiliepusių studentų, t.y. pusė tų kursų sąrašuose esančių, daugiau ar mažiau atstovauja visiems to fakulteto aukštesniųjų kursų studentams. Turime atsakyti, kad, deja, ne. Tie studentai atsilankė pačiose pirmose paskaitose. Su mažom išimtim — kai kuriems prisidėjus, vienam kitam iškritus — jie ir liko ištikimi paskaitų lankytojais. Tokių trečiame kurse yra maždaug 60%, o ketvirtame — 40%.

Kodėl apie pusę studentų — o kai kada ir daugiau — paskaitų nelanko? Pagrindinai

Biržų moksleiviai T. Generolo Mišiose.

yra dvi priežastys. Vieni dirba, nes menkos stipendijos neužtenka, tad patys turi užsidirbti pragyventi. Kiti vadovaujasi universitete paplitusia “nuotaika” mėginti mažiausiom pastangom (ar net be jų) “pralįsti” pro egzaminus: ne mokslo žinios svarbu, bet jų baigmė; mokslo metu jie turi kitų “užsiėmimų”.

Tebyloja šie faktai. Dėstytojas eina į paskaitą, o studentas, kuriam tos paskaitos žinios turėtų rūpėti, palengvėle eina ta pačia Laisvės alėja, bet į priešingą pusę. Taip ir pagalvoji: Ar tas studentas žino, kad dar neseniai tėvynėje už tokių religinių žinių mokymą ir mokymąsi tekdavo žiauriai nukentėti?

Yra visokių studentavimo variantų. Iš-tisą semestrą nematytas studentas staiga pa-

sirodo egzaminams — iš užsienio. Jis ir ten studijuoja ar ką kita veikia. Taip ir nežinai, iš už kokios “sienos” kas pasirodys... Štai pusę semestro nematytų studentų pora nušvitusiais veidais gatvėje prie Laisvės alėjos sutinka dėstytoją ir pakviečia į savo vestuves... tik visa bėda, kad tos vestuvės prasideda tos pačios dienos tą pačią valandą, kurią prasideda vidursemestriniai egzaminai, kuriuos ir jie patys turi laikyti. Na, žinoma, nelaikė egzaminų, jie toliau džiaugiasi ilgu medaus mėnesiu.

Įvairių yra “užsiėmimų”, kurie pasirenkami vietoj paskaitų (čia, žinoma, nekalbame apie pasitaikiusias rimtas priežastis, kaip susirgimą ir pan.). Chroniškas paskaitų nelankymas universitete yra pasiekęs epideminę proporciją. Juo yra užsikrėtusi ir

teologijos-filosofijos studentų dalis. Nesprendžiu apie kitus mokslus, ar pakanka juos išmokti pasiruošiant baigiamiesiems egzaminams. Teologijai pasisavinti, įsisąmoninti ir su jos tiesomis susigyventi to absoliučiai nepakanka. Jai reikia pastangų ir laiko bręsti.

Išvados

Grįžtame prie išvadų. Pirmiausia — tai, kad, kaip visame universitete, taip ir teologijos-filosofijos fakultete studentai grupuojasi į mokslus studijuojančius (tiek, kiek tai matyti iš jų ištikimo lankymosi paskaitose) ir tik egzaminams pasimokančius (be abejo, yra ir tokių, kurie yra vidury tarp jų). Mūsų apklausa lietė tik pirmąją grupę. Išvados yra taikomos tik jai.

Pirmoji išvada: Šių studentų elgesys rodo ir jų atsakymai apklausoje patvirtina, kad jie įstojo į šį fakultetą, nes tikrai nori pagilinti teologines žinias, pirmiausia, savo religiniam išsilavinimui, bet ir gyvenimui, o taip pat kad jomis galės dalintis su kitais. Nepasitvirtino numonė, kad šis fakultetas yra vien — ar visų prima — pasauliečių religijos mokytojų paruošimui.

Antra: Daugelis — o gal ir visiems šioje grupėje — religinės tiesos nėra vien teorija bet, atrodo, kažkur susilieja su gyvenimu. Beveik visiems yra charakteringas tvirtinimas, kad jiems Kristus yra “artimas” ir kad jie “priklauso” Bažnyčiai.

Trečia: Šioje apklausoje yra pastebėta pažanga Bažnyčios, kaip dvasinės bendruo-

menės, suvokime. Atrodo, kad šią pažangą galima priskirti mokslui apie Kristaus Bendriją pagal II Vatikano suvažiavimo konstituciją “Lumen gentium”.

Ketvirta: Atsakymai dėl teologinių žinių panaudojimo ateityje yra įvairūs, nors daugeliui ne visai aiškūs. Tai yra, labai galimas dalykas, dėl neaiškių ir ribotų galimybių krašto ekonominių sunkumų akivaizdoje, kurie siaurina ir katalikiškos veiklos barus. O taip norėtusi tokiems aukštojo mokslo studijas baigusiems sudaryti kuo platesnes realias galimybes, kad jų žinios, pasiruošimas ir pasišventimas būtų panaudotas tautos, katalikybės, Bažnyčios ir jų pačių gerovei.

Atsakomybės ir uždavinių sankryžoje

Savo kalbose Lietuvoje popiežius Jonas Paulius II jokiai kitai grupei nenurodė tiek daug atsakomybės ir uždavinių, kiek jaunimui. Tiesa, apie atsakomybę ir uždavinį kurti naują kultūrą dialogu su Bažnyčia jis kalbėjo ir mokslo bei kultūros darbuotojams. Būdami jaunosios kartos atstovai ir kartu beįsirikiuodami į išretintą katalikiškąją inteligentiją, katalikiškos orientacijos aukštųjų mokslų siekianti studentija stovi tų atsakomybių ir uždavinių sankryžoje. Su krikščioniškom tiesom, tikrovėm bei vertybėm besusigyvenanti teologijos-filosofijos fakulteto studentų pusė, kurios teigiamas savybes iš dalies atskleidžia ir čia surašyti apklausos duomenys, šių uždavinių akivaizdoje teikia nemaža vilties.

-
- 1993 m. gruodžio 7 d. vysk. V. Michelevičius pašventino Šiaulių Švč. M. Marijos Nekaltos stačiatikių bažnyčia, koplyčią ir aukojo šv. Mišias su kitais kunigais. Jos klebonu paskirtas kun. A. Vainoras.
 - Lietuvoje yra 282 liuteronų, 190 katalikų, 94 stačiatikių, 68 baptistų, 33 adventistų religinės zacijos (Unesco) premija “Už auklėjimą taikos bendruomenės. Latvijos stačiatikių bažnyčia sten-dvasia”.
 - 1993 m. gruodžio 18 d. Indijos sostinėje Delhi Motinai Teresei iš Kalkutos įteikta Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacijos (Unesco) premija “Už auklėjimą taikos bendruomenės. Latvijos stačiatikių bažnyčia sten-dvasia”.

"VIENA ŠIRDIS IR VIENA SIELA"

CHIARA LUBICH

"Visas tikinčiųjų būrys turėjo vieną širdį ir vieną sielą. Ką turėjo, nė vienas nevadino savo nuosavybe, bet jiems visa buvo bendra" (Apd 4, 32).

"Visas tikinčiųjų būrys turėjo vieną širdį ir vieną sielą. Ką turėjo, nė vienas nevadino savo nuosavybe, bet jiems visa buvo bendra (Apd 4,32).

Tais žodžiais Apaštalo Darbų autorius parodo mums Jeruzalės krikščionių pirmosios bendruomenės aiškų paveikslą. Mes matome jį, vaizduojantį ir liudijantį tą nuostabų naujumą ir dvasinį veiklumą malda ir darbais; o virš visko tą vienybę, kurios Jėzus nori, kad ji būtų toji neklaidinanti charakteristika ir vaisingumo šaltinis Jo Bažnyčiai.

Visi priimantieji Jėzaus žodžius gauna per Krikštą Šventąją Dvasią, meilės ir vienybės dvasią. Ji visus krikščionis vienija su prisikėlusiu Viešpačiu ir vienus su kitais, nugalėdama rasių, kultūrų ir socialinių klasių skirtumus.

Bet pažiūrėkime, ko vertos tos vienybės ypatybės. Šventoji Dvasia vienija tikinčiųjų ir širdis, ir mintis, padėdama jiems veikliau broliškame bendravime nugalėti tuos skirtumus, kurie galėtų tą vienybę sunkinti. Iš tikrųjų, tai vienybei didžiausia kliūtis yra mūsų individualizmas, prisirišimas prie savo idėjų, asmeniškų požiūrių ir polinkių. Mūsų egoizmas daro kliūtis, kurios izoluoja ir atskiria mus nuo tų, kurie yra kitokie negu mes.

("Visas tikinčiųjų būrys turėjo vieną širdį ir vieną sielą...") Tada, Šventosios Dvasios veikiami, jie buvo vienos širdies ir vienos minties. O širdies ir minties vienybė reikėsi jų gyvenime konkrečiu soli-

darumu, dalinantis gėrybėmis su tais, kurie ko nors svarbaus stokojo. Kadangi jų vienybė buvo nuoširdi, jie netoleravo bendruomenėje tokių, kurie, gyvendami pertekliuje, nesirūpino gyvenančiais skurde.

Kaip mes galėtumėm gyventi pagal čia mąstomus žodžius? Jie kaip tik pabrėžia tą bendravimą ir vienybę, kurios Jėzus taip labai nori ir kuris davė mums Savo Dvasios dovaną, kad tą Jo norą vykdytumėm.

Tad klausdami Šventosios Dvasios balso, mes kaip tik stengsimės taip bendrauti visose srityse. Bet virš visko dvasinėje srityje stengsimės nugalėti tuos polinkius, kurie mus skaldo. Pavyzdžiui, tai būtų tikrai priešingybė, siekiant vienybės su Jėzumi, tuo pačiu metu būti susiskaldžiusiam, elgtis individualistiškai, viską darant savaip, vienas kitą teisiant ir vienas nuo kito atsiri-bojant. Tada kaip tik mes turime atsinaujinti Viešpatyje, kuris ir nori, kad gyventumėm vienybėje.

Dar daugiau, čia mąstomi žodžiai padės mums geriau suprasti, kad krikščionių tikėjimas nesuderinamas su egoistišku materialinių gėrybių naudojimu. Taip pat, mūsų pajėgumo ribose, jie padės siekti nuoširdaus solidarumo su stokojančiais.

Tie žodžiai mus ragina melstis ir siekti vienybės su įvairių Bažnyčių broliais ir seserimis, su kuriais mus jungia bendras Krikštas, vienas tikėjimas ir viena Kristaus dvasia.

Iš anglų kalbos išvertė *Kostas Paulius*

VILNIAUS UNIVERSITETO

BIRUTE BUTKEVIČIENE

VU Bibliotekos direktorė

Vilniaus universiteto bibliotekos ištakos siekia 1570 m., kai į Vilnių pakviesti jėzuitai įkūrė kolegiją, o šalia jos biblioteką. Bibliotekos pagrindą sudarė Vilniaus vyskupo V. Protasevičiaus bei Lietuvos didžiojo kunigaikščio ir Lenkijos karaliaus Žygimanto Augusto rinkiniai, iš viso apie 4.000 tomų. Vilniaus kolegija buvo pertvarkyta į Universitetą, o jos biblioteka tapo Vilniaus universiteto biblioteka.

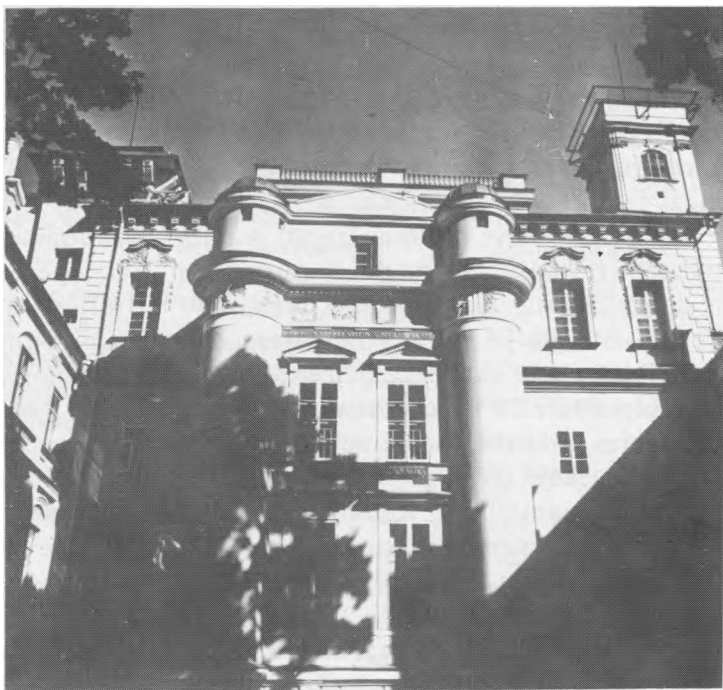
Bibliotekos fondai sparčiai augo: 1773 m. turėta 15.000 tomų, o 19 a. pradžioje — per 50.000

Carinės Rusijos vyriausybės įsakymu, 1832 m. Universitetas bei biblioteka buvo uždaryti. Tai vienas liūdniausių Universiteto bibliotekos istorijos puslapių: didelė vertingų knygų dalis buvo išdalyta įvairioms Rusijos mokslo įstaigoms ir išvežta iš Vilniaus.

1864 m. įkuriamą Vilniaus viešoji biblioteka. Jai perduodama po 1831 ir 1861 m. sukilimų uždarytų mokyklų, vienuolynų, konfiskuotų dvarų, privačių asmenų kolekcija — per 200.000 tomų senų ir vertingų knygų bei rankraščių.

1918 m. atkuriamas Universitetas, prie jo prijungta Viešoji biblioteka tapo mokslo bei mokymo įstaiga.

1940-1988 metų laikotarpiu Biblioteka gyvena tarytum dvilypį gyvenimą, nes egzistavo nereklamuojama darbo pusė: knygos, periodinė spauda, išleista Lietuvoje iki 1940 m., lietuvių emigrantų knygos, “laisvamanių” rašytojų kūriniai kaip “idėjiškai

Vido Naujiko nuotr.

Vilniaus universiteto biblioteka iš Počiobuto kiemo pusės

žalingi” pateko į uždarus fondus ir visuomenei buvo sunkiai prieinami. Nuo 1988 m. uždari fondai perduodami į bendruosius, ir dabar jais gali naudotis visi skaitytojai.

Šiuo metu Bibliotekos fondus sudaro 5.049.128 leidiniai. Bibliotekos pasididžiavimas — senų spaudinių ir rankraščių skyriai. Senų spaudinių skyriuje yra 183.441 egz. Tai XV-XVIII a. knygos, reti ir ypatingai reti XIX-XX a. leidiniai. Rankraštyne saugoma per 212.000 rankraščių ir dokumentų įvairiomis kalbomis, pradedant XIX a. ir baigiant šių dienų rankraščiais.

Biblioteka yra Jungtinių Tautų organizacijos depozitinė biblioteka. JTO fonde 253.000 egz.

Daug knygų gauname iš užsienio. Biblioteka palaiko mainų ryšius su 461 partnerių 43 šalyse. Tačiau didžiausia užsienių knygų ir periodinių leidinių dalis (apie 13.000) gaunama dovanų. Leidinius dovanoja žymūs lietuvių emigrantai, įvairios užsienio organizacijos. Labai daug dovanų gauta Universiteto bei Bibliotekos 400 metų jubiliejaus proga. Dideles meno leidinių, vertingų knygų rinkinius padovanojo kunigas ir poetas L. Andriekus iš JAV, dailininkas Ž. Mikšys iš Prancūzijos, A. Gerutis iš Šveicarijos, J. Riauba iš Australijos ir daugelis kitų. Kaip padėką jiems Biblioteka įsteigia jų vardo kolekcijas.

Bibliotekoje skaito 22.000 skaitytojų. Biblioteka turi 19 filialų fakultetuose ir 8 skaityklas centriniuose rūmuose.

Bibliotekoje dirba 260 žmonių 18-koje skyrių. Lituanistikos, Rankraščių, Senų spaudinių, Universiteto istorijos bei Bibliografijos skyrių darbuotojai tyrinėja senuosius bibliotekos fondus, publikuoja straipsnius, leidžia knygas. Bibliotekoje 1993 metais pradėtos eksploatuoti dvi automatizuotos informacinės sistemos dalys, apimančios gaunamų knygų komplektavimo apskaitą ir bibliografinių aprašų elektroninio katalogo sudarymą bei kaupimą. 1994 metais planuojama leisti skaitytojams naudotis

Premija Kun. K. Trimako knygai

1993 m. religinio konkurso komisija nusprendė kad dr. Kęstučio Trimako knygai “Jėzaus gyvenimo iliustracijos, pagal M. Valtortos ‘Žmogaus-Dievo poemą’ skirti prel. J. Prunskio dovanojamą 3000 dolerių premiją. Komisija pažymėjo: “Nėra abejonės, kad šis veikalas padės ugdyti krikščioniškus idealus ne tik Lietuvoje, bet ir išeivijoje”.

Knygos pradžioje autorius, remdamasis įvairių sričių specialistais, vertina M. Valtortos veikalą “Žmogaus-Dievo poemą”. Iliustruoda-

elektroniniu katalogu, tam tikslui skaitytojų kataloge bus pastatyti pirmieji terminalai. Bibliotekų kompiuterizavimas Lietuvoje žengia pirmuosius žingsnius. Mūsų biblioteka naudojami ir CD-ROM bazėmis su medicinos, biologijos, chemijos ir technikos mokslų bibliografinė informacija.

Ateityje biblioteka žada plėstis. 1989 m. Universitetas kartu su Architektų sąjunga paskelbė naujo bibliotekos pastato projekto konkursą. Jį laimėjo architektų E. Guzo, S. Malikėno bei R. Perkausko grupė. Pastatyti naują biblioteką, žinant Lietuvos biudžeto būklę, bus labai sunku, Universitetas ieško rėmėjų, nes be finansinės pagalbos tai padaryti bus neįmanoma. Naujoji biblioteka iškils studentų miestelyje, ji turėtų atitikti visus modernius automatizuotos bibliotekos reikalavimus.

mas vaizdingais epizodais iš to veikalo, K. Trimakas ryškina dieviškai kilnią Jėzaus asmenybę, Jo audringą gyvenimą bei artimus santykius su savo nuostabia Motina, su išdaviku Judu Iskarijotu ir su kitais. Palaipsniui įtikinančiais pavyzdžiais Kristus parodomas kaip žmogum tapęs Dievo gailestingumas; palaipsniui prieinama prie įžvalgaus atsakymo, ar santykis tarp Jėzaus ir Judo buvo draugystė, ar konfrontacija; palaipsniui vaizdais atveriamas didinga, žmonėms pasiaukojanti meilė tarp Sūnaus ir Motinos Marijos.

Šios knygos pagrindas yra kun. dr. K. Trimako 1898-1991 m. Lietuvoje skaitytos paskaitos. Tų paskaitų medžiaga yra perredaguota, suderinta ir gausiai papildyta. Apie knygą "Draugo" dienraštyje 1990.09.02 taip teigiama: "Turinys gilus, išmąstytas, bet kiekvienam skaitančiam prieinamas. Tai tikras dvasinis lobynas".

Pirmoji knygos laida buvo išspausdinta Čikagoje 1993 m. gale "Draugo" spaustuvėje autorius lėšomis, paremiant aukotojams iš JAV. Pasiūsta į Lietuvą, ji dalinama dovanai. Knyga bus perspaudinta Lietuvoje, išlaidas padengiant prel. J. Prunskio skirta 3000 dol. premija, papildant autorius, aukotojų bei "Židinio" leidėjų finansine parama. Ši antroji laida Lietuvoje irgi bus dalinama dovanai.

Išėivijoje knygą platina "Židinio" leidėjai: R.S. Kunstmanai, 8000 Tapper Place, Dyer, IN 46311 USA. Kaina — 7 dol. (paštu — 8,50 dol.).

▼ Jonas Aistis. RAŠTAI II tomas. Dievai ir Smūtkeliai. Apie laiką ir žmones. Milfordo gatvės elegijos. Redagavo Alfonsas Nykaniliūnas ir Antanas Vaičiulaitis. Aplankas Jono Kuprio. Išleido Ateities Literatūros Fondas 1993 m. Čikagoje. Spaudė "Draugo" spaustuvė. Kieti viršeliai, 454 psl., kaina 15 dol. Ateities Literatūros Fondo adresas: 409 50th Place, Western Springs, IL 60558.

▼ Marius Katiliškis. PIRMADIENIS EMERALD GATVĖJE. Romanas. Aplankas Vytauto O. Virkau. Aplanko nuotrauka Algimanto Kezio. Išleido Algimanto Mackaus Knygų Leidimo

Fondas, 7338 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629. Kieti viršeliai, 208 psl., kaina 14 dol.

Leidėjų pastaba: "Marius Katiliškio mirtis, nors ir po sunkios ligos, buvo gana netikėta, tad ir šio gerokai anksčiau parašyto romano pats galutiniai peržiūrėti jis nespėjo. Tada buvo tikimasi, jog išėivijos skaitytojams ir visi gausūs amerikonzmai bus gerai suprantami. Leidėjai nesiryžo jų aiškinti, nors Lietuvos skaitytojui tai gal ir būtų pravert?. Tik kalba buvo kiek aplyginta".

▼ Eusebijus Cezarietis. BAŽNYČIOS ISTORIJA. Serija "Logos knyga". Išleido "Lumen" leidykla Vilniuje. Į lietuvių kalbą išvertė kun. Česlovas Kavaliauskas (iš graikų kalbos, 1-7 skyrius), Audrius Remeika (iš anglų kalbos, 8-12 skyr.). Viršelio dailininkė — Ingrida Umbrasaitė. Kieti viršeliai, 368 psl., kaina sutartinė.

▼ Aleksas Šatas. LAISVĖ BE TIESOS — NELAISVĖ. Leidėjas — Lietuvių jaunimo bendrija "Lituanica", Vytauto pr. 79, 3000 Kaunas. Spausdino "Spaustuvė Morkūnas ir Ko", Studentų 54, 3028 Kaunas. 268 psl., kaina sutartinė. Šioje knygoje skaitytojas ras daug naudingų atsakymų į įvairius užmetimus religijos tiesoms bei papročiams, tik nepatartina iš jos mokytis lietuvių kalbos.

▼ METMENYS. Nr. 65. Kūryba ir analizė. Redaktorius Vytautas Kavolis, Dickinson College, Carlisle, PA 17013. Dailės priežiūra — Danas Lapkus. Techninė redaktorė — Henrieta Vepštienė. Administracija — Marija Paškevičienė, 306 55th Place, Downers Grove, IL 60516. Viršelio projektas — Vytauto O. Virkau. Eina dukart per metus. Leidžia AM ir M Publications. Kaina: JAV ir Kanadoje — 15 dol., Lietuvoje — 20 dol., atskiras numeris — 8 dol.

▼ LITUANUS Vol. 39, NO.4. Šį numerį redagavo Violeta Kelertienė. Administratorius — Jonas Kučėnas. Adresas: Lituanus, 6621 S. Troy St., Chicago, IL 60629-2913. Eina keturis kartus per metus. Knygynams ir institucijoms kaina 15 dol., metams, kitiems — 10 dol.

- Klaipėdoje statoma Šv. Juozapo Darbininko bažnyčia. Jos klebonas yra kun. Algis Baniulis, SJ.

Dabartinio Lietuvos jaunimo charakteristika

*(Jaunimo grupėje V premiją
laimėjęs rašinys)*

Aurimas Šukys

Kaip greitai prabėga tas besišypsantis, linksmas pavasaris, tos gražios, saulėtos vasaros dienos. Taip, lygiai taip pat prabėga ir mūsų, žmonių, jaunystė, tas laikotarpis pilnas gyvybiškos energijos. Jaunystėje kiekvieną žmogų pasitinka kryžkelė, kurioje vienas kelias veda į bedugnę, o kitas į kalno viršūnę, o jo gale stovi tas paslaptingas, visiems laimę žadantis Biliūno laimės žiburys. Bet kelias į bedugnę yra labiau viliojantis, nes jaunuolis, juo eidamas, patiria taip, regis, būtinus malonumus. Gaila, bet dažnai žmonės pasuka šiuo klaidingu keliu, užmiršdami, kad jo gale laukia ne laimės žiburys, o baisus, juodas, kunkuliuojantis katinas, į kurį žmogus patekęs tampa visiškai bereikšmis. Čia išnyksta jo žmogiškas orumas, jo prasmingumas, ir tik tada vargšas tvarinys supranta, jog ne tuo keliu pasukęs ir ne tą pasiekęs. Deja, tada iš to verdančio liūno retas kuris sugebės išsikrapštyti.

Kas atsitinka, kai besiformuojanti asmenybė pradeda lipti tuo stačiu kalnu, apsuptu baisybės, nuobodumo, tingumo šmėkla. Taip, šitas kelias yra visiškai kitoks negu pirmasis. Juo jaunas žmogus eidamas gali taip pat suklupti, pasižiūrėti žemyn. Bet jeigu jo vidinį pasaulį bus užvaldę aukštieji idealai — tiesa, gėris, grožis—, kurie yra įkūnyti laimės žiburyje, tai

ši asmenybė sugebės pasipriešinti visoms negandoms, vilionėms ir pasiekti tą aukso rai dėmės šviečiantį žiburį, ne dėl savo asmeninės laimės, bet dėl visos bendruomenės, visos tautos ir pagaliau visos žmonijos laimės.

Kaip sekasi tiems jauniems žmonėms Lietuvoje? Kokį kelią jie renkasi? Kas labiau juos traukia: ar dideli dvasiniai polėkiai, ar žemas ir savanaudis materializmas?

Daug metų Lietuvoje viešpatavęs sovietinis ateizmas paliko čia savo užaugintus vaisius. Jis labai stipriai paveikė, deformavo laisvą žmogaus mąstyseną, dėl kurios dabar mes galime pastebėti tiek daug netvarkos jaunimo vidiniame bei išoriniame gyvenime. Pirmiausiai ši luošininą atliko sovietinės mokyklos, kurios ne tik pamokų metu, bet laisvalaikiu stengėsi patraukti, priversti mokinius į pasaulį žiūrėti per socializmo ideologijos rėmus. Dabar to nebėra — nebeprimetamas ne tik socializmas, bet ir kitos ideologijos, kurios, suirus sienai tarp Rytų ir Vakarų, atplaukė į Lietuvą arba išėjo iš pogrindžio. Jaunas žmogus yra laisvas. Jis renkasi, ką nori, kas jam arčiau prie širdies arba kaip jam protas diktuoja. Taigi, kaip jam protas diktuoja... O jei jis jau paraližuotas to sovietinio biurokratinio mechanizmo? Vadinasi, tada jis elgiasi taip, kaip jam diktuoja kūniškas, gyvuliškas instinktas. Užtenka išeiti į gatvę ar apsilankyti bare, teatre, kino teatre, nueiti į jaunimo taip mėgstamas diskotekas. Koks kraupus vaizdas! Kėdės sulaužytos, telefonų būdelės išdraskytos, ant sienų įvairiomis kalbomis surašyti keiksmažodžiai. Radijas ir televizija skelbia ir skelbia vagystes, išprievartavimus, žmogžudystes, nelaimes, padarytas apsvaigus nuo narkotikų ir alkoholio vartojimo. Skaudžiausia, kad šitaip elgiasi ne vien suaugę, bet ir paaugliai. Visi šie jauni žmonės yra Lietuvos ateitis. Argi mes sėdėsime rankas sudėję, kai šalia mūsų formuojasi šis gyvenimo prasmės nesuprantantis, parazituojantis jaunimas?

Aš lankau tą pačią mokyklą, kuri sovietiniu laikotarpiu laikėsi ateistinės ideologijos nurodymų ir kur dabar yra stengiamasi atkurti tikrą mokymosi įstaigą. Aš mokausi su tais pačiais savo bendraamžiais, kurių dalis atstovauja tuštybės pilnai jaunuomenei. Šiurpu darosi nuo jų didelio abejingumo mokslui, nuo jų kalbos, elgesio kultūros, nuo jų primityvaus mąstymo,

atremto į materialinį pagrindą. Jie yra visiškai neįdomios, pilnos tuštybės asmenybės. Jie mokymąsi supranta kaip gerą pažymių rinkimą ir kaupimą, o ne žinias apie pasaulio supratimą, tobulinimą. Todėl į mokyklą eina tėvų varomi ir gąsdinami, o gerus pažymius renka, dažnai nusirašinėdami nuo kitų.

Kartą teko su savo klase nueiti į “Drobės” salę pasižiūrėti spektaklio pagal K. Donelaičio “Metus”. Aktoriai scenoje iš tikrųjų mokėjo profesionaliai išreikšti Donelaičio parašytą kūrinį veiksmu. Daugumai taip paliko didelį įspūdį. Tačiau mano kai kuriems klasės draugams tai buvo anekdotų pasakojimo, pašaipos iš kitų valandėlė. Aišku, jie nekalti, kad buvusi sistema meno supratimą statė į paskutiniają vietą ir todėl nemokė jų, kokią didelę dvasinę stiprybę teikia klasikinė muzika, dailė, teatras; tos sistemos pagrindinis tikslas buvo visiškai priešiškas dvasiniam pasauliui. Bet ne vien sovietinė sistema deformavo šių jaunuolių protą. Juos taip pat labai paveikė neseniai atsiradusios vakarietiškos kultūros įtaka. Per pertaukas, net ir pamokų metu taip ir girdisi:

— O kokios tavo fainos (gražios) lodkės (vasariniai bateliai), Šarūnai! Kiek už jas mokėjai?

— 20 žalių (dolerių).

— Tiek daug! Aš prieš savaitę dar gražesnes už tavo ir Vokietijoje pagamintas sumokėjau 20 markių.

Arba kitas pokalbis:

— Žiūrėjai vakar per satą (satelitinę televiziją) vieną žaidimą?

— Ne.

— Eik tu sau, žinok, vienas bachūras mersedesą išlošė! Kad man tokį gavus.

— Tai, menkniekis. Aš pažįstu vieną tipelį, kuris, perpardavinėdamas šį bei tą, kelis milijonus susikrovė.

Juokinga, bet taip būna kiekvieną dieną. Tokia tad mūsų kasdienybė. Bet dar ne viskas. Šie žmonės iškreipė meilės supratimą. Jie galvoja, kad tikroji meilė yra savo seksualinių, gyvuliškų geismų patenkinimas. Taip sunyksta vyriškas ar moteriškas orumas, skaistumas. Šioje srityje labai daug žalos padarė vakarietiško video filmų srautas ir apskritai visa

pornokultūra spaudoje, fotoparodose, televizijos laidose (net Naujų Metu naktį!).

Bet ne vien mane supa klystkeliais einantys jauni žmonės. Ne, jų yra pilnas visas Kaunas, visa Lietuva.

Kaip minėjau, yra du pasirinkimo keliai, kuriuos besiformuojanti asmenybė sutinka savo gyvenimo pradžioje. Dabar pažvelkime, kaip žmogus savo jaunystėje eina antruoju, t.y. tikruoju, teisinguoju keliu. Deja, šitokių jaunuolių yra žymiai mažiau palyginus su tais, kurie pilni tuštybės eina klystkeliais.

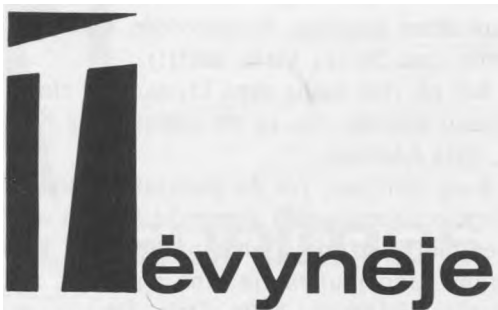
Dalis jaunimo, ieškodami savo gyvenime tikrojo idealo, būna pernelyg toli nuo realybės, patiria daug neteisybės, vargo ir dėl to puola į nevilgtį arba sušąla, sustabarėja jų vidinis, žmogiškasis “aš”.

Būna kartais dar blogiau, kai tokios rūšies jaunuoliai pirmą kartą paragavo karčių realaus gyvenimo vaisių, stengiasi pasitraukti iš jo per savižudybę. Dėkui Dievui, kad tai nėra labai aktualu Lietuvoje. Bet šie faktai tik išryškina žmonių silpnąbę, jų žmogiškumo nuvertinimą, t.y. savęs ir Dievo, kaip savo Sutvėrėjo, pažeminimą.

Ypač didelis jaunimo dvasinis, tautinis, intelektualinis sąjūdis ryškėja “Ateities” organizacijoje. Štai čia yra tikras krikščioniškos Lietuvos žmonių atgimimas. Nors šio sąjūdžio pirmieji daigeliai dar mažyčiai, tačiau ateityje jie duos gausų ir gerą derlių. Ši organizacija labai padeda formuoti jaunoms asmenybėms, padeda pasirinkti joms tikrąjį kelią, suprasti tikrąjį pašaukimą. Ateitininkai jau anoje, vasario 16-osios Lietuvoje davė savo Tėvynei daug šviesių žmonių. Mokiniai, studentai, kurie susilieja su šiuo sąjūdžiu, visada renkasi aukštus idealus ir su dideliu užsidegimu jų siekia.

Ne tik ateitininkai, bet ir kitos katalikiškos ar tautiškos organizacijos ar sąjūdžiai veda Lietuvos atžalas teisingu keliu, daro iš jų tikrus inteligentus, pasauliečius, patriotus, ant kurių, lyg ant ažuolinių stulpų, laikysis ateities Lietuva, ateities visuomenė.

Šiandieninėje kasdienybėje galima sutikti ir tokių bendraamžių, kurie rimtai mokydami iš kitų klaidų, studijuodami įvairių didžiųjų žmonių ar bendruomenių gyvenimo būdą, jų žmogišką mąstyseną, formuoja savąjį “aš”. Bet

Paruošė **MARIJA A. JURKUTĖ**

ŽEMĖS VIEŠKELIAIS ĖJĘS

“Nepelnytai užmirštas žmogus”, — pasakė Vincas Auryla rašytojo, pedagogo, kalbininko, rezistencinės kovos dalyvio Konstantino Bajerčiaus gimimo 90-jų metinių minėjime, kuris buvo surengtas Lietuvos rašytojų sąjungos klubo. Jis susirinkusiuosius supažindino su trumpu, bet labai turiningu šio tikro lietuvių tautos sūnaus gyvenimu.

K. Bajerčius gimė 1903 m. spalio 24 d. Pajotijuose, Šakių rajone. Baigė Jurbarko “Saulės” gimnaziją, mokytojavo pradžios mokyklose. Vėliau jaunasis mokytojas Vytauto Didžiojo universitete Teologijos-filosofijos fakultete ėmė studijuoti pedagogiką ir lituanistiką. Tuo pat metu K. Bajerčius dirbo laikraštyje “Mūsų žodis”, bendradarbiavo “Darbininke”, “Lietuvos mokykloje”, “Pavasaryje”. Po studijų apsigy-

veno Alytuje, kur dėstė lietuvių kalbą ir literatūrą, buvo seminarijos inspektorius. Vokiečių okupacijos metais jis rašė į pogrindžio spaudą, gelbėjo žmones. Mirė K. Bajerčius 1946 m. Tiksliau sakant, buvo užmuštas enkavedistų Alytaus kalėjime. Kur ilsisi jo palaikai, kol kas niekas nežino.

V. Auryla pasidalijo mintimis apie K. Bajerčiaus literatūrinį, mokslinį palikimą. O jį sudaro eilėraščių ir dainų rinkiniai “Žemės vieškeliais”, “Iš pasakų krašto”, knygelės vaikams “Namuose ir giriose”, “Spindulėliai”, “Nugirstos šnekos”. Studijų metais parengtas referatas “Laimė psichologijos šviesoje”.

Minėjime taip pat dalyvavo ir kalbėjo K. Bajerčiaus sūnūs Mindaugas ir Vygantas. Savo prisiminimus apie jį papasakojo jo giminės, buvę mokiniai. Įdomių minčių pareiškė rašytojas Julius Būtėnas, profesorius Vytautas Kubilius ir kt. Pluoštą K. Bajerčiaus kūrybos paskaitė aktorius Juozas Šalkauskas. Gražiai nuskambėjo dainos, kurias atliko viešnios iš Lietuvos — Alytaus — tremtinių ir politinių kalinių ansamblis.

Čia pat veikė K. Bajerčiaus knygų, rezistencinės spaudos leidinių parodėlė. (Tiesa)

GEDIMINO LAIŠKAI

Lietuvių literatūros ir tautosakos institute įvyko mokslinė konferencija “Gedimino laiškai”, kurią surengė instituto trečius metus veikiantis Senosios literatūros seminaras.

Mokslininkai, tarp jų du iš užsienio —

taip jiems eiti yra sunkiau, nes tai pareikalauja iš jų užgrūdintos valios, tvirtesnio būdo, didelio susidomėjimo, noro prasmingesniai darbui, studijoms. Taigi ir tokių Lietuvoje yra, nors jų tik vienetai.

Taip pat didele dvasine stiprybe, gyvu jaunatvišku entuziazmu, nuoširdumu alsuoja paprastas parapijinis jaunimas, susibūręs prie bažnyčios. Šio jaunimo sambūriuose kiekviena ieškanti siela gali atrasti, pasirinkti, kas jai mieliau: ar Dievo šlovinimą giesmėmis, ar Evangelijoje surašytų minčių apmąstymas. Ką čia paprastas žmogus gali atrasti? Pirmiausiai ramybę, artimo meilę. Bendraudamas su šiuo jaunimu, pasijunti, kad ir tu esi kažkam reika-

lingas, kad ir tu gali prisidėti prie Dievo kūrybos žemėje pratęsimo.

S. Šalkauskis sakė, kad jaunatvė yra gėlių, bet dar ne vaisių amžius. Taigi jaunatvė — žydėjimas. Tas žmogaus gyvenimo laikotarpis — tarsi spalvingas, žydingis gėlių darželis, kurio vaisiai pasirodys vasaros pabaigoje. Todėl labai svarbu, kad jaunas žmogus mokėtų pasirinkti tikrą spalvą, tikrą kvapą, kad tik išliktų, neišbluktų nuo lietaus, nuo žemiškų vilionių, praeinamybės, tuštybės ir galėtų pritraukti kiekvieną prasmės ieškotoją, kad šis toliau savyje nešiotų ir skleistų Visatos pažinimo džiaugsmą.

Rasa Mažeikaitė iš Kanados ir Stephen Rowell iš Anglijos — analizavo tris 1323 metų gegužės 26 dienos Gedimino laiškus, rašytus Vokietijos amatininkams, kad atvyktų dirbti ir gyventi į Lietuvą.

“Bandoma iš visų kampų pasižiūrėti į tris pasirinktus Gedimino laiškus, yra naujų aiškinimų. Laiškai savo idėjomis aktualūs ir šioms dienoms, juos reikia mokėti perskaityti naujai, įvesti į mokslinę apyvartą”, — sakė vienas konferencijos rengėjų, instituto senosios literatūros skyriaus vedėjas Algis Samulionis.

Kaip pasakė Klaipėdos universiteto istorijos katedros vedėjas Alvydas Nikžemtaitis, laiškų originalų nėra, išliko apie aštuoneta jų nuorašų. Kiek Gediminas laiškų parašė iš viso — nežinoma, tik aišku, kad mūsų istorikus pasiekė ne visa jo korespondencija. Nežinia, kiek atvykę ir amatininkų, bet laiškai sukėlė XVI a. Lietuvos visuomenės lūžį visose srityse, tai buvo Lietuvos modernizacijos viduramžiais pradžia, — mano laiškų tyrinėtojas. Šių trijų laiškų 1323 metų liepos 18 dienos nuorašas saugomas Berlyne, institute galima susipažinti su nuorašo, naujai išversto į lietuvių kalbą, fotokopija. Konferencijos medžiaga bus išleista serijiniame seminaro leidinyje, kuris vadinsis “Lietuvos metraščiai ir kunigaikščių laiškai”.

Kitų metų pradžioje seminaras numatęs surengti Donelaičio konferenciją. (Lietuvos aidas).

GERIAU NESIGIRTI

Daugiau nei 300 savų farmacininkų, dalyvaujant svečiams iš užsienio, susirinkę į Lietuvos farmacijos sąjungos 8-ąją suvažiavimą, svarstė tautinės vaistų politikos problemas. Pasak respublikos Farmacijos sąjungos sekretorės J. Siaurusaitienės, didelė bėda — išaugusios vaistų kainos. Visiems aišku, kad būtina plėsti lietuviškų vaistų gamybą. Tačiau nebus pajudėta iš vietos, neišsprendus žaliavų stygiaus problemų. Be to, būtina keisti pasenusias vaistų pramonės technologijas bei buvusios gamybos sąlygas. Lietuvos vaistų pramonė turi atitikti tarptautinius standartus, kad kuo mažiau vaistų reikėtų įsivežti iš užsienio. Suvažiavime kalbėta ir apie įvežamų vaistų kokybę bei jų kontrolę. Farmacininkai pripažino, jog būtina plėsti leng-

vatinėmis sąlygomis skiriamų vaistų sąrašus, iš naujo peržiūrėti socialiai remtinų ligonių kategorijas.

Teks peržiūrėti ir kai kuriuos Lietuvos valstybinius ir farmacijos įstatymus, nes pasitaiko atvejų, kai vieni kitiems prieštarauja. (Respublika)

PAŠALPA ŽVAKĖMS

Kiekvieno respublikos piliečio mirties atveju nuo Naujųjų metų jo šeimos nariui ar kitam laidojusiam asmeniui bus mokama trijų minimalių gyvenimo lygių dydžio pašalpa (per 100 Lt.). Tokį įstatymą priėmė Seimas.

Mirus invalidui, pensininkui, taip pat socialinę pašalpą gaunančiam šeimos nariui, mirties pašalpa padidinama dvigubai.

Pašalpos iš savivaldybių biudžeto turės būti mokamos ne vėliau kaip per 24 valandas po kreipimosi. Laidojantis asmuo dėl pašalpos gavimo turės kreiptis ne vėliau kaip per tris mėnesius. (Respublika)

NORVEGIŠKI PĖDSAKAI

Veskio amatų mokyklos pedagogui Amundui Amundstadui komandiruotė į Kauną statybininkų rengimo centrą — septintoji: kartu su kolega Roniu Sanerudu jie čia įsteigė pavyzdinį (ir pirmąjį Lietuvoje) šilumos energijos inovacijų ir taupimų centrą. Be to, dirbdamas Lietuvoje, Amundas susirinko medžiagų ir mokslo darbui apie investavimo į šilumos ūkio programas. Busimasis magistras įsitikinęs, kad net ir socializmo laikais statytuose pastatuose su dideliais langais įmanoma sutaupyti per 30 proc. šilumos — tam reikia tik kokybiškos santechnikos, kurią centrui pateikė garsi TA firma, gaminanti kokybiškiausią Europoje šilumos ir vėdinimo įrangą. Beje, pristatant centrą, Norvegijos Valstybei kainavusį 100 tūkst. JAV dolerių, dalyvavo ir TA viceprezidentas Hansas Kristianas Hoelas, pakvietęs apsilankyti TA atstovybėje, įkurtoje Vilniuje, Juozapavičiaus 9a-805.

Beje, šis kauniškis Energijos kompetencijos ir taupymo centras pasitarnaus kaip laboratorija ne tik profesinėms mokykloms, rengiančioms aukštos kvalifikacijos darbininkus, bet ir kaip

visos Lietuvos statybos firmų, projektuotojų konsultavimo centras. Viena jų — kauniškė “Šiluma”, padėjusi norvegams montuoti iš Oslo atsivežtą įrangą, jau spėjo įsitikinti, kad norvegiška santechnika geros kokybės, o vonių ir tualetų interjerų detalės labai komfortiškos. (Respublika)

VYSK. K. PALTAROKO KATALIKIŠKOJI MOKYKLA

Panevėžio katalikiškoji vidurinė mokykla, veikianti trečius mokslo metus, nuo šiol vadinasi vyskupo Kazimiero Paltaroko vardu. Šiam pavadinimui pritarė Panevėžio miesto taryba.

Vyskupas K. Paltarokas buvo pirmasis Panevėžio vyskupijos, įkurtos 1926-aisiais, vyskupas. Sovietiniais metais K. Paltarokas kurį laiką buvo vienintelis vyskupas Lietuvoje. Mokykla turi mieste gerą vardą, į pradines klases mokiniai priimami konkurso tvarka. Vidurinė mokykla turi siekimą tapti gimnazija. (Lietuvos rytas)

PARTIZANO ATMINIMUI

Kaune, Vytauto Didžiojo bažnyčioje, A. Ramanausko-Vanago mirties dieną — lapkričio 28-ąją — buvo aukojamos šv. Mišios už jo vėlę. Pilnutėlėje bažnyčioje kauniečiai pagerbė vieno žymiausių Lietuvos partizanų atminimą.

Po pamaldų, kuriose dalyvavusių didžiąją dalį sudarė vyrai, eisena pajudėjo Vytauto Didžiojo muziejaus link. Padėtos gėlės, vainikai prie Nežinomojo kareivio kapo, Laisvės paminklo.

Trumpomis kalbomis prisiminti A. Ramanausko-Vanago žygiai, jo aukos prasmė. “Ką pasakytum, generole, mums šiandien, — kalbėjo Alytaus politinių kalinių atstovas Kizelevičius, — kai valdžios kabinetuose atsидūrė tie, kurie paklusniai vykdė Maskvos valią?”

Valdžios atstovų renginyje nesimatė. Antra vertus, sunku įsivaizduoti, pavyzdžiui, Seimo vadovus prie Nežinomo kareivio kapo. Net prezidentas čia dar, berods, nė karto nėra buvęs. (XXI amžius)

BUVO KAREIVINĖS, BUS NAKVYNĖS NAMAI IR LABDAROS VALGYKLA

Buvusiuose sovietinės kariuomenės kareivinių pastatuose Kaune, A. Juozapavičiaus prospekte, miesto valdybos nutarimu, įsikurs nauji šeimininkai. Viename iš pastatų rengiamas socialiai remtinų miesto gyventojų centras.

Jame bus labdaros valgykla, našlaičių bendrabutis, nakvynės namai, kultūros salė pagyvenusiems žmonėms, patalpos invalidų darbui, pigių maisto produktų parduotuvė socialiai remtiniams žmonėms. Centre bus ir liūdesio kambarys, šalia jo atidaroma ritualinių reikmenų parduotuvė. (Lietuvos rytas)

MŪSŲ VIS MAŽIAU...

Viščiukai skaičiuojami rudenį, o naujagimiai viduržiemį. Vilniaus civilinės metrikacijos inspektorės D. Černiauskienės skaičiavimais, sostinėje praėjusiais metais gimė 5752 mažyliai. Metais anksčiau geru tūkstančiu daugiau — 6800 vaikų.

Mažylių vardų parinkimui didelės įtakos turėjo demonstruoti filmų serialai. Tad sostinėje jau esama ir Barbarų, ir Santanų. Na, o Marijų, Dainų bei Laurų ir šiaip netrūko. Iš vyriškų vardų Vilniuje bene populiariausi Karoliai ir Justai, ne ką nusileidžia Mindaugo ir Pauliaus vardai. Tiek tarp mergaičių, tiek tarp berniukų sostinėje pasigendama grynai tautinių vardų.

Praėjusiais metais Vilniuje užregistruota 3700 santuokų. 4 poros tuokėsi su mero “palaiminimu”. Mat jaunosios neturėjo net 15 metų. Netrūko ir pagyvenusio amžiaus žmonių santuokų. Tik priežastys smarkiai skyrėsi nuo jauniklių.

Praėjusiais metais Vilniuje išsiskyrė 2001 su-tuoktinių pora, metais anksčiau — 2333.

Didžiausią nerimą kelia sumažėjęs gimimų skaičius visoje Lietuvoje. Praėjusiais metais užregistuoti 47 tūkstančiai naujagimių, o metais anksčiau — 53.000! Deja, Lietuvoje labai padaugėjo mirties atvejų. Praėjusiais metais respublikoje mirė 46 tūkstančiai žmonių, o metais anksčiau 45000 mažiau — 41.000. (ELTA)

MARIJOS GARBINIMAS KREKENAVOJE

Kiekvieno mėnesio penkioliktą dieną Marijos šventovėje Krekenavoje vyksta iškilmingos pamaldos Marijos garbei, prašant jos užtarimo visuose reikaluose. Šios pamaldos įvestos Krekenavos klebono kun. Petro Budriūno rūpesčiu. Kiekvienas mėnuo yra paskirtas atskiram Panevėžio vyskupijos dekanatui. (XXI amžius)

NAUJA BALTIJOS KILTIS AVUTEIL

Užtruko užsieny keletą dešimtmečių, o kai atėjo laikas sugrįžti į Lietuvą, išsigandau, kad nesusikalbėsiu su savaisiais savo gimtinėje. Ir kaip nustebau, kad tėviškėje nereikėjo vartoti rankų bei pirštų ženklų, o aš viską supratau! Patekau į naują kiltį, kurios barbarizmų šneka tiko kone visam pasauliui, jau nekalbant apie Ameriką. Žemiau aš pateiksiu šios baltiškos naujakalbės pavyzdžius.

Postsovietinė (eskaluotina akseleracija: postvestuvinė, postkarinė, postgujis) epocha, inauguruoja brifingais, daidžestais, pachmieliu. Strateginis aljansas eksponavo sąmonės plokštumą, konceptualizavo operatyvų kolapsą. Mače subjektai startavo, konfliktavo, finišavo, autsailerius dreifavo. Adekvati nacija verbalizavo komunalinį, fetišinį aukcioną, reglamentavo nurošių garstabeiterių prizus. Korumpuoti turai reizais disponavo inovacinius aizbergus, liumpevizavo klozetus. Debilių, bosų asociacija dopingą kuruodama bolotiravosi. Fermoje ažiotažas: dotuoti sponsorai rakursais konvertavo produkciją, štrichavo rezultatyviausius produktus. Animaciniai prizininkai preskonferencijoje parafavo komfortinius slengus. Respektabili persona batalijų peripetijos ekstremaliai šokiravo benefiso donorus. Konsultuotas bumo piko spikeris delimitavo faktografišką stresą. Bazuoti gangai operavo pleibojų displėjus, katapultavo prioriteto imidžą. Viktorinų titrų respondentai raute iniciavo fermerių blizą. Abreviatūra ko-

regavo asocijuoto kroso presingą. Morgo servisas suicidiškai divertifikavo reketininkų reliktų bukletus. Karambolio trilerio šou sertifikuoti arbitrai permanentiškai degustavo akcesorių tandemo prezumpciją.

Visas pasaulis privalo šlovinti “elitinę” Avuteil kiltį, nors ir atbulai raidžiuojama! A. Nemura (XXI amžius)

DŽŪKIJOS MIŠKUOSE MEDŽIOJA UŽSIENIEČIAI

Praėjusių metų pabaigoje Lazdijų rajono miškuose medžioje du vienos Vokietijos medžioklės firmos medžiotojai laimikiu buvo patenkinti — per savaitę jie nušovė 3 briedžius, 7 šernus ir vieną elnią. Už šį laimikį Medžiotojų ir žvejų draugijos Lazdijos skyrius turėjo gauti apie 3000 markių.

Medžioklės plotai Lazdijų rajone užima 140 tūkstančių hektarų miško. 10 tūkstančių hektarų sudaro Veisiejų urėdijos komerciniai medžioklės plotai, likusieji priklauso Medžiotojų draugijai.

Kaip informavo Veisiejų urėdijos miško kultūrų, apsaugos ir medžioklės inžinierius Ramūnas Baunauskas, iš viso nuo sezono pradžios — gegužės vidurio — čia jau nušauti 6 briedžiai, 13 elnių, 6 mangutai. Sumedžiotų stirnų, šernų, kiškių ir lapių skaičius gerokai didesnis.

Ir ateityje Lazdijų medžioklės plotuose akies taiklumą bandys užsieniečiai. (Lietuvos rytas)

KOPLYČIA LIGONINĖJE

Kauno III klinikinės ligoninės ir Šančių bažnyčios klebono Jono Babono iniciatyva šioje ligoninėje įrengta kopyltėlė tikintiems ligoniams. Ją paruošė ir sutvarkė Kauno UAB “Pušis”, o kunigas J. Babonas aukojo pirmąsias šv. Mišias. Su sergančiaisiais taip pat susitiko Kauno arkivyskupijos kancleris Rimantas Norvilą, kuris ligonius nuteikė rimčiais ir susikaupimui. (Lietuvos rytas)

- 1995 m. Clevelando Šv. Jurgio parapija švęs 100 m. sukaktį. Renkama medžiaga parapijos istorijai. Parapijos klebonu dabar yra kun. Juozas Bacevičius. Čikagos Šv. Jurgio parapijos bažnyčia 101—siais savo gyvenimo metais, deja, buvo 1993 m. vasarą nugriauta.

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, SJ

NETIKSLUS NAUDININKO VARTOJIMAS

Kartais mes pavartojame naudininko linksnį ten, kur jis netinka. Čia paminėsime keletą tokių atvejų su pavyzdžiais, kur naudininko linksnis netiksliai pavartotas, ir skliausteliuose nurodysime, kaip būtų galima tuos netikslumus pataisyti.

1. Naudininkas nevertotinas po slinkties veiksmažodžių tikslui reikšti, pvz.: Teatro kolektyvas išvyko *gastrolėms* (=gastrolių, į gastroles, gastroliuoti). Studentas buvo nusiųstas medicinos *praktikai* (=medicinos praktikos atlikti). Viršininkas atvyko *oficialiam vizitui* (=oficialaus vizito, su oficialiu vizitu). Darbininkai išėjo *pietums* (=pietų, pietauti). Visi susirinko *posėdžiui* (=posėdžio, posėdžiauti, į posėdį).

Tačiau naudininką galima vartoti, pvz., tokiomis atvejais: Nusipirkau sąsiuvinį užrašams. Parnešk duonos *pusryčiams*. Nusipirkau medaus vaistams. Čia taip pat reiškiamas tikslas arba paskirtis, bet ne po slinkties veiksmažodžių.

2. Netinka naudininko linksnyje vartoti veiksmažodinius daiktavardžius tikslui reikšti, pvz.: Gaminį gražino *perdirbimui* (=perdirbti). Jis atnešė batus *pataisymui* (=pataisyti). Padėjo kibirą vandens *atsigėrimui* (=atsigerti).

3. Naudininko linksnis nevertotinas su neigiama bendratimi, reiškiant, kad kas nors negali ar nesugeba ko nors atlikti, pvz.: *Išėjusiems ne-*

grįžti (=Išėjusieji negrįš, negali grįžti). *Žmogui nesuprasti* (=Žmogus nesupras, negali suprasti) visų gamtos paslapčių. *Vaikui neįveikti* (Vaikas neįveiks) tokio darbo.

4. Su veiksmažodžiu *atitikti* vartotinas ne naudininkas, bet galininkas, pvz.: Atitiko kirvis *kotui* (=kotą). Nuorašas atitinka *originalui* (=originalą). Kaina turi atitikti daikto *kokybei* (=kokybę).

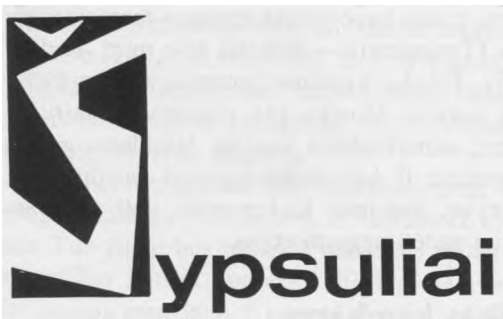
5. Nevertotinas naudininkas su bendratimi tikslui reikšti su abstrakčiais, priemonės neišreiškiančiais žodžiais (po kurių negalima įterpti žodžių *tinkamas, skirtas, kuris galėtų* ir pan.), pvz.: Davė įsakymą *namui nugriauti* (=namą nugriauti). Priėmė nutarimą darbo *našumui padidinti* (=padidinti darbo našumą). Jis neturi leidimo *šautuvui laikyti* (=laikyti šautuvo). Buvo gydytojų pasitarimas *ligai nustatyti* (=nustatyti ligą).

6. Geriau būtų naudininko nevertoti daikto rūšiai pavadinti, pvz.: Nusipirkau *tepalo batams* (=batų tepalo). Šiame butelyje yra *lašai akims* (=akių lašai).

Naudininkas vartojamas, kai reikia pabrėžti daikto paskirtį, o kilmininkas — rūšį: *tepalas batams* — tai bet koks tepalas, kuriuo galima tepėti batus, o *batų tepalas* — specialus tepalas tik batams tepti, tokia tepalų rūšis.

NĖ — NEI

Galima sakyti, kad *nė* ir *nei* yra sinonimai, kai jie vartojami vienuose sakinių dalims neigti. Čia jie atlieka jungtukų funkcijas. *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas* (Vilnius, 1972) duoda tokius pavyzdžius: Neturiu *nė* tėvo, *nė* motinos. Mėnuo *nei* šviečia, *nei* šildo. Vis dėlto kai kurie kalbininkai nepataria vartoti jungtuko *nė* kelioms vienuose sakinių dalims neigti. Tad pirmajame čia paduotame sakinyje geriau būtų sakyti: Neturiu *nei* tėvo, *nei* motinos. Paprasčiausia taisyklė būtų tokia: Neigiamoji dalelytė yra *nė*, o neigiamasis jungtukas — *nei*. Štai keli pavyzdžiai: Aš *nė* negalvoju ten eiti. Jis *nė* tėvo neturi. Jo čia *nė* kvapo neliko. Bet kai tas neiginys eina jungtuku (t.y. kai sakinyje vartojamas daugiau negu vieną kartą), geriau vartoti *nei*: Jis nemoka *nei* šokti, *nei* dainuoti, *nei* groti. Čia *nei* mano, *nei* tavo reikalas.

Sovietų laikais vienos bažnyčios šventoriuje buvo Velykų procesija. Karininkas, atsivedęs prie bažnyčios būrį kareivių, jiems pasakė: “Kai ta procesija su savo dievu, eis pro mus, tai aš sukomanduosiu, ir visi jūs turite pakelti špygą tam jų dievui”. Taip ir buvo padaryta, bet karininkas pastebėjo, kad vienas kareivis špygos nekėlė. Tad jis prie jo priėjo ir paklausė:

— Dėl ko tu mano įsakymo nepaklausei, dėl ko nekėlei špygos?

— Nu, — atsakė kareivis, kuris buvo žydas, — jeigu to Dievo nėra, tai kam kelti špygą, bet jeigu yra, ui, tai gali būti blogai.

Koran Doyleis, kurio vardas buvo jau žinomas plačiausiuose sluoksniuose, nusprendė iškristi linksmą pokštą. Dvylikai Anglijos bankininkų, turėjusių nepriekaištingą reputaciją, jis išsiuntinėjo vienodo turinio laiškus: “Viskas atskleista! Tučtuojau gelbėkitės!”

Per 24 valandas visi adresatai, “padorūs džentelmenai”, paliko Angliją.

Čia reikia pažymėti, kad *nei* gali būti ir dalytė, reiškianti kaip, lyg, tartum, pvz.: Pasipūtęs *nei* kalakutas. Žydi *nei* rožė.

PRAEITAS IR PEREITAS

Kaip yra geriau sakyti: *praeitą* vasarą ar *pereitą* vasarą? Ir vienas, ir kitas pasakymas yra geras. Dar galima pasakyti ir *praėjusią* vasarą. Visos šios trys formos yra sinonimai — jų reikšmė yra ta pati. Kai kas mano, kad, kalbant

Kartą profesorius pasakė studentams:

— Jei šioje auditorijoje yra bent vienas bukaprotis, prašau atsistoti.

Po neilgos pauzės auditorijos gale atsistojo augalotas vaikas.

— Taip, taip, vadinasi, tamsta save laikai bukapalviu? — klausiamai tarė profesorius.

— Ne, ponas profesoriau, — atsakė studentas, — man tiesiog pasidarė nesmagu, kad tik jūs vienas ten stovite.

Žymus anglų fizikas W. Thomsonas kartą turėjo atidėti savo paskaitą, todėl lentoje parašė: “Professor Thomson will not meet his classes today” (Profesorius Thomson šiandien negalės susitikti su savo mokiniais”). Studentai nusprendė pajuokauti ir žodyje “classes” nutrynė raidę “c”. Kitą dieną, pamatęs užrašą, Thomsonas tame pačiame žodyje nutrynė raidę “l” ir tylėdamas išėjo. (Angliškai *lasses* reiškia “meilužės”, o *asses* — “ašilai”).

Graikijos filosofo Sokrato mokinys, išeidamas iš smuklės, pamatė savo mokytoją ir susigėdęs spruko atgal. Sokratas, ji pastebėjęs, sušuko:

— Išeik, išei, sūneli! Geriau iš ten išeiti, negu ten įeiti.

Lektorius skaitė paskaitą, o moterėlė stebėjosi:

— Viešpatie, koks mokytas tas žmogus — nė vieno žodžio negalimą suprasti.

Sakoma, kad išsiblaškyimo rekordas priklauso mokslininkui Amperui. Kartą jis grįžo per lietu namo. Paguldė skėtį į lovą, pats atsistojo į kampą išdžiūti.

apie laiką, negalima sakyti *pereitas*, nes laikas, ne pereina, o praeina. Bet reikia neužmiršti, kad kalboje ne visuomet paisoma griežtos logikos. Jau Neselmanno lietuviškai vokiškas žodynas (1851) žodį *pereitas* vartoja pažymėti praėjusiam laikui (“die vergangene Woche”). Taip pat ir *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas* veiksmažodžiui *pereiti* duoda ir šią prasmę: praeiti, praslinkti. Vis dėlto bendrinei kalbai teiktinesnė lytis *praeitas* arba *praėjęs*.

Tikrai keista liga

Amerikos gydytojai ir fiziologai tiria vadinamąją keistuolių ligą — nakties apetitą. Sergantys šia liga, miegodami pakyla iš patalo, miegodami nueina į virtuvę, kur be jokio saiko prisivalgo. Ypač mėgstami kaloringi produktai - sviestas ir cukrus. Miegantys kliūva už baldų ir sienų, pjaudamas peiliu dešrą, gali susižeisti, po visą butą gali išmėtyti maisto produktus. Kai kurie mėgina priešintis šiai savo ligai: paslepia nakčia viską, kas valgoma, užrakina šaldytuvą. Deja, ligonis atsikėlęs dažnai suranda kuo prikimšti bumą, ir tai gali būti kas nors nevalgomo ir net pavojingo.

Iš 19 tirtųjų pacientų daugiau kaip du trečdaliai buvo moterys. Dažna iš jų po tokių nakties pokylių dieną griebiasi dietos. Šios retos ligos priežastis nežinoma, tik spėjama, kad ji susijusi su psichologiniu stresu arba piktnaudžiavimu vaistais ir yra panaši į lunatizmą. Gydomo būdų kol kas nesurasta.

Muzika palengvina mirtį

Daugumoje ligoninių dirba gydytojai, seselės slaugės, greitosios pagalbos darbuotojai. Bet Montanos Šv. Patriko ligoninė yra vienintelė, turinti muzikantus, grojančius arfa. Muzikinė tanatologija pirmąkart vartoja arfą ir balsų muziką, kad mirštantysis lengviau pakeltų kančias, išeidamas į kitą pasaulį.

Teresė Schroeder-Sheker, muzikos profesorė, būdama studentė, dirbo slauge. Sukrėsta elgesio su mirštančiais, ji nusprendė kažką su-

galvoti, ir taip buvo pasėta muzikos tanatologijos sėkla. (Tanatologija - mokslas apie mirtį. Red.).

Šv. Patriko ligoninė „aptarnauja“ taip kiekvieną norintį. Muzika gali palengvinti mirimo procesą, sumažindama kančias, lėtinama gyvybės gesimą ir padėdama ligoniui susidurti su amžinybe. Sakoma, kad muzika gali daugiau ligoniui padėti negu morfijus.

Sveikas kambarys

Jūs dirbate įstaigoje, ir įstaiga pradeda jus pykinti, ima skaudėti galvą. Nekeikite valgytų pusryčių - tokį poveikį gali sukelti nuo kilimų į orą pakilę teršalai ir dezinfekavimo priemonės. Tai išvystytos technikos amžiaus problema. Ir, laimei, yra paprasta, pigi „technika“, išsprendžiami problemos: naminiai augalai.

Augalai šalia jūsų įstaigos ar namo išvalo orą nuo benzino garų, formaldehido ir kitų teršalų, kurie namo vidaus orą užteršia penkis kartus labiau už išorę. „Mes visą laiką žinojome, kad augalai kovoja su užteršimu, tik nežinojome kaip“, - sako mokslininkas iš NASA Bilas Volvertonas. Bet tiriant, kaip augalai išgyvena tokiomis jiems nepalankiomis sąlygomis, kaip Mėnulyje ar Marse, išaiškėjo, kad jų lapai veikia kaip policija, gaudydami teršalus. O paskui juos lyg piltuvėliu nuleidžia į šaknis, kur mikrobai paprasčiausiai teršalus surija.

Todėl augalai tiesiog turi būti įtraukiami į pastato projektų kūrimą, kitaip vidaus oras bus nesveikas. Bet tik pastatytas kampe fikusas problemos neišspręs. Jūs turite tinkamai sugretinti kelių rūšių augalus, kad poveikis būtų žymus visą parą. Chrizantemos, eukros palmės ir grūdiniai augalai „reguliuoja“ orą visą dieną. Sultingų lapų augalai ir kaktusai ima „dirbti“, kai pasidaro šviesu. Kambariui pakanka dviejų ar daugiau augalų.

(“Mokslas ir gyvenimas”, 1993 m. Nr. 10)

Apsaugo nuo triukšmo

Japonijos automobilių koncernas „Nissan“ baigia kurti automobilį, kurio salonas bus visiškai izoliuotas nuo triukšmo.

Automobilio „Nissan“ kėbule įtaisyti keturi mikrofonai, mikroprocesorius ir keli garsiakal-

biai. Su mikrokompiuteriu ši sistema analizuoja variklio keliamą triukšmą ir “nuslopina” jį, skleisdama priešpriešines garso bangas. Keleiviai automobilo salone gali jaustis labai patogiai — kalbėtis, klausytis muzikos.

Koncerno specialistai netrukus žada “apsaugoti” automobilio saloną ir nuo išorės triukšmo. Tuo pačiu bus pasiektas dar viena nauda: automobilio svoris sumažės 30 kg, nebereikės izoliacinių medžiagų, o tuo pačiu sumažės ir kuro sunaudojimas.

“Nissan” specialistai, kuriantys triukšmą izoliuojančią sistemą, mano, kad ji galėtų būti pritaikyta ir traukinių vagonuose, telefono kabinose ir kitur. Priešpriešinės garso bangos gali būti panaudotos triukšmui slopinti tankiai gyvenamose vietovėse, kur eina automobilių ir geležinkelių magistralės.

Labai svarbu apsaugoti nuo triukšmo gyvenamuosius namus. Daugelio šalių mokslininkai mano, kad žmonių klausa susilpnėja ne dėl amžiaus, bet dėl kenksmingos trukšmo įtakos. Tyrimai rodo, kad triukšmas kenkia ne tik mūsų ausims. Organizmas į jį reaguoja įvairiai: blogiau ima dirbti širdis, kyla kraujospūdis, keičiasi kvėpavimo ritmas, pažeidžiama endokrinės sistemos funkcija.

Hipnozė prieš nėštumą

Milano profesorius Maršesanas sukūrė įdomią kontraceptinių priemonių atmainą. Moteris, kurios tam tikru periodu nenori turėti kūdikio, jis hipnoze įteigia, kad jos nevaisingos. Nuo 1976 metų šiais “vaistais” pasinaudojo apie 1000 moterų. Gydytojas tvirtina, kad po kelių hipnozės seansų 98% atveju buvo gauta teigiamų rezultatų.

Retas Amatas

Nedidelis čekų miestelis Jablonecas žinomas visame pasaulyje kaip stiklinių papuošalų — Jabloneco bižuterijos gamybos centras. Mažiau žinoma, kad čia gyvena kelios šeimos, kuriose jau daugelį kartų iš tėvų vaikams perduodamas retas amatas — stiklinių akių gamyba žvėrių ir paukščių iškamšoms.

Akys daromos iš įvairaus atspalvio stiklo, tai garantuoja spalvinį ilgaamžiškumą, juk stiklas neišblunka. Kiekvienas meistras turi visą įvairiaspalvių stiklinių lazdelių “paletę”. Lazdelės lydomos stiklo pūtimo degiklyje, parenkant atitinkamas spalvas, stiklas sluoksniuojamas koncentriškais ratais. Vyzdys daromas iš juodo stiklo. Reta produkcija eina į muziejus, dalis eksportuojama į kitas šalis.

Vorai ir kosminiai skrydžiai

Nejučiomis kyla klausimas: koks tarp jų ryšys? Liverpulio universiteto (Anglija) biochemikai mano, kad yra tiesioginis ryšys. Neseniai jie ištyrė vienos rūšies vorų, gyvenančių Amazonės pakrantėse, nuodų sudėtį. Tais nuodais voras neužmuša savo aukų — vabzdžių, smulkių paukščių ir graužikų, o tik užmigdo juos ilgesniam laikui. Tokios “miegančios” maisto atsargos išsilaiko net esant palyginti aukštai tropikų temperatūrai. Iš šito Pietų Amerikos voro nuodų Anglijos mokslininkai sukūrė nekenksmingą migdomąjį preparatą. Tikimasi, kad jį galės vartoti kosmonautai ir taip sukelti anabiozę, kurios gali prireikti ilguose tarpžvaigždiniuose skrydžiuose.

"Geležinis" vanduo

Jau prieš du tūkstančius metų senovės estai mokėjo lydyti geležį. Šį atradimą Estijos archeologams padėjo padaryti... filologai.

Jie atkreipė dėmesį į tai, kad palei Piritos upę, įtekančią į Baltijos jūrą, pasitaiko daug kaimų, kurių pavadinimuose yra žodelis “veri”, tai yra “kraujas”. Mokslininkai spėjo, kad šitų vietų gyventojams jį priminė čionykščių šaltinių rudas vanduo.

Duomenų apie tai surasta ir senoviniuose pavadinimuose.

Tolesni ieškojimai davė netikėtų rezultatų: vienas iš stambiausių rūdos telkinių Estijoje yra dabartinės jos sostinės ribose. Geležies čia — beveik penkiasdešimt procentų. Būtent čia surastos geležies lydymos, kurių amžius matuojamas dvidešimčia amžių. Jas ėmėsi saugoti valstybė.

(*Mokslas ir gyvenimas*, 1993, Nr. 9)

■ Šv. Tėvas, atsisveikindamas su Lietuvos žmonėmis, pasakė: “Esu dėkingas, kad šis apsilankymas leido man suvokti, kokius uždavinius pirmiausia turi spręsti Bažnyčia. Tai dideli uždaviniai: nuo ilgą laiką negalėjusių mokyti ar gilintis į savo tikėjimą jaunimo ir suaugusiųjų katechezės iki kunigų bei pastoracijos darbininkų rengimo”.

■ 1993 m. spalio mėn. antrą kartą po 70 m. Vilniuje pašventinta Lietuvos karaimų šventovė — kenesa. 1984 m. ji buvo gražinta karaimų bendruomenei ir iki šiol restauruojama.

■ Visoje Lietuvoje jau matomi katalikų veikėjų pastangų vaisiai: veikia katalikiškos mokyklos, parapijų senelių slaugos namai, jaunimo evangelizacinės grupės, nemokamos vaikų mokyklų vargšams, katechetiniai centrai. Šie darbai įmanomi tik Lietuvos ateitimi susirūpinusių geradarių maldų ir aukų dėka.

■ 1993 m. gruodžio pabaigoje Izraelis ir Vatikanas patvirtino sutartį, kad tarp jų būtų sukurti diplomatiniai ryšiai. Šia sutartimi paruošiamas kelias ir galimai popiežiaus Jono Pauliaus II kelionei į Šventąją žemę 1994 metais. Iki šiol Vatikanas kratėsi ryšių su Izraeliu dėl Izraelio elgesio su palestiniečiais okupuotose teritorijose. Vatikanas turi diplomatinius ryšius su daugiau kaip šimtu valstybių.

■ Lietuvos vyčių Vidurio Amerikos distrikto 34-jame metiniame žymenų bankete vasario 6 d. Martiniuke pokylių salėje buvo pagerbti vienintelių dviejų Čikagos lietuviškų parapijų klebonai: Švč. M. Marijos Gimimo parapijos Marquette Parke kun. Jonas Kuzinskas ir Nekalto Prasidėjimo Brighton Parke kun. Anthony Ruchenski.

■ Vilniaus arkikatedroje bazilikoje seserų benediktinių abate įšventinta Motina Imelda. Įšventinimo apeigos vadovavo Vilniaus arkivysk. Audrys Juozas Bačkis. Joms sugrąžinta Šv. Kotrynos bažnyčia, tikimasi atgauti ir vienuolyno patalpas. Vilniaus benediktinių vienuolynas įsikūrė 1622 m.

■ Telšių laikraščio “Kalvotoji Žemaitija” iniciatyva pirmą kartą buvo surengti populiariausio rajone tų metų žmogaus rinkimai. Skaitytojai savo laiškais 1993 m. populiariausiu rajono žmogumi išrinko Žemaičių (Telšių) vyskupą Antaną Vaičių. Jam įteiktas vardinis atminimo medalis, padarytas iš bronzos, su vysk. M. Valančiaus atvaizdu.

■ 1993 m. religinio konkurso komisija prel. J. Prunskio pirmąją premiją paskyrė kun. dr. K. Trimako knygai “Jėzaus gyvenimo iliustracijos”. Autoriaus ir “Židinio” leidėjų dėka knyga Lietuvoje dalijama nemokamai.

■ Kun. Petras Linkevičius, Kaltinėnų parapijos klebonas, remiamas parapiečių ir užsienio lietuvių, savo bažnytkaime pastatė modernią senelių prieglaudą.

■ 1993 m. rugsėjo mėn. panevėžiečiai pagerbė kun. Alfonsą Lipniūną (1905-1940), dirbusį vikaru Panevėžio katedroje. Su kitais lietuviais patriotais jis buvo suimtas Vilniuje 1943 m. kovo 17 d. ir uždarytas vokiečių koncentracijos stovykloje Stutthofe. Evakuojant stovyklą, susirgo dėmėtąja šiltine bei plaučių uždegimu ir mirė Pucke, dab. Lenkijoje, kur ir buvo palaidotas. Prieš keletą metų jo palaikai buvo parvežti ir palaidoti katedros šventoriuje, pastatytas paminklas. Panevėžio XVI vidurinė mokykla pavadinta velionio vardu.

■ Kun. Kaz. Kuzminskas, suorganizavęs Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikų leidimą knygomis lietuvių ir kitomis kalbomis bei jų platinimą visame pasaulyje, 1993 m. pabaigoje persikėlė nuolatiniam gyvenimui į Lietuvą.

■ Kun. Leonardas Andriekus, OFM, poetas, praėjusią vasarą lankėsi Barstyčiuose, savo gimtinėje, kur atnašavo Mišias, sakė pamokslą ir skaitė eilėraščius. Pagrindinis jo kūrybos vakaras buvo surengtas Vilniuje, Lietuvos rašytojų klube.

Juoz. M.

Nuoširdžiai dėkojame "Laiškų lietuviams" rėmėjams

80 dol. aukojo L. Normantas.

40 dol. aukojo V. Sesniauskas.

Po 35 dol. aukojo: prel. J. Kučingis, J. Jankauskienė, kun. V. Radvina, R. Ražauskienė.

Po 30 dol. aukojo: K. Račiūnas, P. Ambromaitis, P. Janušonis, J. Ardys, B. Čizikaitė.

Po 25 dol. aukojo: V. Udrienė, V. Šoliūnas, P. Guodis, J. Žitkus, B. Bildušas, I. Kairytė, L. Ragas, E. Sinsinas, A. Šešplaukis, J. Kačkelis.

Po 20 dol. aukojo: F. Černius, T. Norkienė, M. Vilutis, E. Diminskienė, F. Putrius, O. Minoraitė, N. Šumskis, A. Sutkus, K. Laurynas, O. Matusaitienė.

Po 15 dol. aukojo: S. Žilevičius, A. Karaitis, P. Lekutis, J. Nausėda, D. Žuraitis, A. Lipčius, Č. Masaitis, E. Jasaitienė, S. Kamarauskas, V. Dėdinienė, E. Raudys, D. Jakas, B. Grauzinis, J. Janušonis, J. Starkus, E. Pagirys, prel. L. Peck, A. Valavičius, B. Žemaitienė, P. Raulinaitis, S. Jokūbauskas, E. Arlauskienė, V. Kazlauskas, P. Norvilas, M. Bichnevičius, K. Markus, A. Pažiūra, kun. E. Statkus, H. Laucius, J. Skladaitis.

Po 10 dol. aukojo: S. Prialgauskienė, A. Rimkus, P. Šošė, O. Strimaitis, V. Abromavičius, V. Kamaitis, J. Kirvaitis, A. Pocius, F. Dimgaila, V. Mikuckis, M. Česna, B. Kulaitis, E. Maximovitsch, A. Stankaitis, P. Mikalauskas, J. Giedraitis, A. Pužauskas, Z. Žebrauskas, Z. Brecius, E. Gaškienė, P. Jadviršis, S. Kazlas, S. Stepawic, T. Varanka, V. Kazlauskas, B. Navickas, S. Jurkūnienė, K. Stasiulis, S. Mikelevičius, K. Stravinskas, A. Stukas, H. Milaknis, J. Plečkaitis, V. Sinkus, V. Prunskis, S. Damašius, B. Rymantas, P. Sideravičius, B. Briedienė, V. Bubnienė, A. Dameika, J. Jarašius, B. Tamošiūnas, V. Vaitkevičius, M. Židžiūnas, K. Lietuvninkas, I. Oksas, P. Sidzikauskas, K. Nenortienė, kun. P. Sabulis, S. Durickas, B. Lukas, T. Bogušas, D. Šatas, J. Miečius, A. Saulis, R. Kreivėnienė, J. Karklys, M. Povilaitienė, J. Gelumbauskas, S. Martišauskas, B. Kruopis, H. Bagdonienė, I. Simanauskas, M. Kapočienė, G. Ažubalis, S. Gliožeris, V. Laniauskas, V. Lukas, D. Mikoliūnienė.

Po 5 dol. aukojo: K. Rožanskas, A. Stopus, S. Vaškys, S. Zeikus, V. Maciejauskienė, L. Baten, S. Pumputis, V. Mažeika, J. Likander, J. Miceika, P. Pranis, A. Sandargas, V. Gečas, E. Sniegaitis, J. Šlavikas, J. Lapšienė, P. Mileris, V. Pocius, J. Povilaitienė, V. Numgaudas, V. Jarmas, M. Raugas, J. Matulatis, P. Petraitis, H. Pakalnis, K. Ancerevičius, S. Giedrimas, V. Jančiauskas, E. Kazlauskas, J. Markienė, V. Račiūnas, A. Venckus, D. Pareigis, B. Kronas, F. Valaitis, S. Sakavičius, R. Andrijauskas, E. Sirutis, B. Valavičius, K. Skaisgirys, V. Kežimaitis, A. Kuzmickas, S. Galisienė, J. Juška, Z. Grybinas, J. Juknelis, M. Matuzas, V. Mitkus, O. Motiejūnas, A. Venckūnas, A. Raulinaitis, A. Kavaliūnas, J. Morkūnas, O. Krasauskas, M. Kvedaras, D. Mieliulis, B. Šlajienė, F. Tarulienė, B. Rygertas, V. Veselka, J. Zabarskas, S. Jukšaitis, A. Zalubas, B. Telyčėnas, A. Barzdukas, T. Alenskienė, A. Bigelis, D. Bilaišis, O. Krywonis, E. Bielkevičius, I. Ulpa, A. Merkevičius, Z. Pajaujis, J. Kliorys, J. Vaineikis, B. Harris, A. Jukšys, K. Mikužienė, P. Melnykas.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, SJ. Redaktoriaus pavaduotojas — Algirdas Paliokas, SJ. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Marija A. Jurkutė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užubalienė. Techn. redaktorė — Teresė Pautieniūtė-Bogutienė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636-1098 Tel. (312) 737-8400. FAX (312) 737-0486. "Draugo" spaustuvė. Metinė prenumerata - 15 dol., atskiras numeris - 1,50 dol.